ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE

200.000 Լ.Ո. 100-ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 188 (27259) ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 3 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2026 8 ԷՋ

ԱԶՐՊԷՅՃԱՆ ՈՒՔՐԱՆԻՈՅ 1,5 ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐԻ ՈՒԺԱՆԻՒԹԱՅԻՆ ՍԱՐՔԱՒՈՐՈՒՄՆԵՐ ՏՐԱՄԱԴՐԱԾ Է

Ազրպէյճան Ուքրանիոյ 1,5 միլիոն տոլարի ուժանիւթային սարքաւորումներ տրամադրած է: Այս մասին կը հաղորդէ «Ազատութիւն» ձայնասփիւռի կայանը:

Ուքրանիոյ ելեկտրականութեան նախարարութիւնը եւ Քիեւի մէջ Ազրպէյճանի դեսպան Սեյմուր Մարտալիեւ կը հաղորդեն, որ օգնութիւնը կը ներառէ 9 ուժային փոխարկիչներ, 186 քիլոմեթր ընդհանուր երկարութեան ելեկտրական մալուխներ եւ բաշխիչ սարքեր:

Ուքրանիոյ ելեկտրականութեան նախարարութեան տուեալներով, Ռուսիոյ լայնածաւալ ներխուժումէն ի վեր երկիրը Ազրպէյճանէն ստացած է 159 մարդասիրական բեռ՝ աւելի քան 2 հազար 432 թոն ընդհանուր կշիռով:

Մարտալիեւ յայտնած է, թէ օգնութիւնը փոխանցուած է Ազրպէյճանի նախագահին հրամանագրով:

ԱԿՆԱՐԿ

10 ՎԱՅՐԿԵԱՆ ԵՒ 2 ՕՐ

Իսրայէլի խորհրդարանական ընտրութիւններէն ետք կառավարութեան կազմութիւնը կ՛ուշանայ, անորոշ է տակաւին համախոհական կառավարութեան կազմութիւնը: Նոր ընտրութիւններ պահանջող գործող վարչապետը, յայտնաբար դժգոհ արդիւնքներէն, կ՛աշխատի այնպիսի կառավարութիւն կազմել, որուն միջոցով կարենայ անարգել շարունակել իր յայտարարած առաջադրանքները, յատկապէս՝ «Իրանի գոյաբանական վտանգազերծում»-ի գործողութիւնները: Տակաւին իր քաղաքական ասպարէզի ճակատագիրը չճշդած, Նեթանիահուն կ՛ուզէ Իրանի դէմ կատարուելիք յարձակումները զուգակցել Լիբանանի ուղղութեամբ պատերազմական գործողութիւններ սանձազերծելով: Անօդաչու սարքերն ու հրթիռային յարձակումները այս օրերուն բազմացած են լիբանանեան տարբեր շրջաններու ուղղութեամբ:

Ուաշինկթըն-Թել Աւիւ փոխզօրակցական յայտարարութիւններով նոյն վտանգը արմատախիլ ընելու համահունչ հրապարակումներ կը կատարեն: Միացեալ Նահանգներու նախագահը ընտրութիւններէն ետք, տասը վայրկեանի սահմաններուն մէջ կատարուելիք ռազմական յարձակումներով կը խոստանայ հարցը ընդմիշտ լուծել՝ կեդրոնանալով Իրանի հիւլէական ծրագիրը չէզոքացնելու վրայ: Այսօրուան ընտրութիւններու պատկերը կրնայ փոխել ամերիկեան մօտեցումները, անկախ անկէ, որ նախագահին յայտարարութիւնները շատ արագ փոփոխութեան կ՛ենթարկուին, անելանելի ոլորապտոյտի մէջ հրելով գործընթացները:

Թէ՛ բանակցութիւններու եւ թէ՛ պատերազմի պատրաստ ըլլալու ուղերձներ կը փոխանցէ պաշտօնական Թեհրանը: Ուղղակի մատնացոյց կ՛ընէ բուն հանգոյցը եւ կը խօսի Հորմուզի նեղուցը վերաբանալու իր պայմաններուն մասին: Կը նկատէ երանգային տարբերութիւններ Միացեալ Նահանգներու նախագահին ու փոխնախագահին կատարած յայտարարութիւններուն միջեւ, բայց մանաւանդ կը բանաձեւէ իր նախապայմանները Հորմուզը վերաբանալու համար:

Այսպէս.

- Իսլամապատի յուշագիրէն ետք դրուած պատժամիջոցներու վերացում:

- Տարածաշրջանին մէջ Միացեալ Նահանգներու զօրքերու կրճատում:

- Վերականգնում անհրաժեշտ արտօնութիւններու, որոնք թոյլ տուած էին Իրանին նաեւ վաճառել:

- Բոլոր սառեցուած իրանական միջոցներու ապասառեցում, ներառեալ Քաթարի մէջ պահուողները:

- Իրանի եւ Օմանի միջեւ քննարկուած նաւագնացային ուղիներու ճանաչում եւ անոնցմէ դուրս անցնող միւս բոլոր ուղիներու փակում:

Նախ արձանագրենք, որ այստեղ կը նշուին երեք միջնորդներ՝ Փաքիստան, Քաթար եւ Օման: Նախապայմաններուն մէջ կան Իսլամապատի համաձայնութենէն առնուած կէտեր, բայց Փաքիստանը իբրեւ միջնորդ այստեղ անցեալի կարգավիճակ ունի: Անցեալ է նաեւ Օմանը, որուն միջնորդութեամբ կայացուած համաձայնութիւնը յարգելու նախապայման կ՛արծարծէ Թեհրանը: Եւ կայ այժմու միջնորդը՝ Քաթարը, որուն միջնորդական առաքելութիւնները փոխարինուած էին միւս երկուքով, սակայն հիմա դարձեալ Տոհան կը վերստանձնէ իր կարեւոր դերակատարութիւնը:

Միջնորդներու այս յարափոփոխութիւնը իր տրամաբանութիւնը ունի անշուշտ. միջնորդը պէտք է ընդունելի ըլլայ հակամարտող երկու կողմերէն: Այդ չի նշանակեր անպայման, որ այս պարագային միւս երկու միջնորդները շարքէն դուրս բերուած են: Փաքիստանը աշխուժ մասնակից է Մեքքայի դաշինքին: Թուրքիան պաշտօնապէս առկայ չէ, սակայն Տոհայի վրայ իր ունեցած կշիռը տեսանելի է: Իսրայէլը այս փուլին կրնայ Տոհայէն այնքան ալ գոհ չըլլալ, որովհետեւ խորհրդարանական ընտրութիւններուն արաբական շրջանակներու հաւաքած քուէներուն պատկերին արձագանգելով՝ ամբաստանեց արաբ քաղաքական շրջանակները քաթարեան եւ թրքական կեդրոններու հետ կապուած ըլլալու յանցանքով:

Իրանը բանակցելու իր պայմանները փոխանցելէ ետք կը զգուշացնէ Ուաշինկթընը չդիմելու լայնածաւալ յարձակումի, աւելցնելով, որ պատրաստ է համարժէք պատասխանի, եւ թէ աշխարհագրութիւնը իմաստ չունի հակադարձութեան գործողութիւններու ծրագիրին մէջ:

Ուշագրաւ է, որ Հորմուզը փակ ըլլալով հանդերձ, միջանցքային արահետներ կ՛աշխատին, եւ նաւթի արտահանման ուղիներ փաստօրէն բաց են, որովհետեւ Իրանի մէկ նախապայմանը այդ ուղիներու փակումն է: Յարակից ուղիներու վրայ վերահսկողութիւնը ներկայ պահու դրութեամբ Իրանին չի պատկանիր փաստօրէն:

Իրանը դիւանագիտականօրէն կը յիշէ նախկին պայմանաւորուածութիւնները՝ Փաքիստանի եւ Օմանի միջնորդութեամբ կայացած, եւ կ՛ընդունի Տոհայի երաշխաւորութեամբ նոր պայմաններով բանակցիլ եւ վերաբանալ Հորմուզը: Թրամփը կը խօսի տասը վայրկեան տեւող յարձակումներու մասին, Հորմուզը վերաբանալու համար:

Դժուար է պատկերացնելը, որ 22 փետրուարին սկսած պատերազմը տասը վայրկեանէն աւարտի: Աւելի իրատեսական է Թեհրանի տուած ժամկէտը: Եթէ 5 կէտերը յարգուին, երկու օրէն կը վերաբացուի Հորմուզը:

«Ա.»

ԱՅՍՕՐ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ՄԻՋԱՆԿԵԱԼ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Այսօր Միացեալ Նահանգներու մէջ տեղի պիտի ունենան Քոնկրեսի միջանկեալ ընտրութիւններ: Քուէարկողները պիտի ընտրեն ներկայացուցիչներու տան բոլոր 435 անդամները, ինչպէս նաեւ Ծերակոյտի 100 անդամներէն 35-ը: Ներկայացուցիչներու տան անդամներու նստաշրջանը երկու տարի է, իսկ ծերակուտականներունը՝ 6 տարի:

Ընտրութիւններու արդիւնքը պիտի ճշդէ, թէ ո՛ր կուսակցութիւնը՝ Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփի Հանրապետական՞ն կուսակցութիւնը, թէ՞ ընդդիմադիր Դեմոկրատական կուսակցութիւնը, պիտի վերահսկէ Քոնկրեսին, եւ նախագահին համար որքանո՛վ դիւրին պիտի ըլլայ իր ծրագիրները գործադրել:

Շար.ը՝ էջ 8

ԹՐԱՄՓ. «ԿԸ ՁԱՆԱՆՔ ԻՐԱՆԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԵՐԸ ՓՐԿԵԼ, ՍԱԿԱՅՆ ԿՐՆԱՆՔ ՈՐՈՇ ՓՈՒԼԻ ՍՏԻՊՈՒԻԼ ԱՆՈՐ ԾԱՆՐ ՀԱՐՈՒԱԾ ՀԱՍՑՆԵԼ»

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփ նշեց, որ իր երկիրը Իրանէն գերազանց է եւ կրնայ անոր հետ ճակատումը ուզած ատեն աւարտել:

«Կը փորձենք Իրանի հետ որոշ չափով մեղմ վարուիլ, սակայն կրնանք շուտով որոշել անոր հետ ճակատումը աւարտին հասցնել», ըսաւ ան:

«Իրանի դէմ պատերազմը շուտով պիտի աւարտի, եւ ատիկա պիտի տեսնէք», դարձեալ պընդեց Սպիտակ տան ղեկավարը՝ նշելով, որ որոշած է Միջին Արեւելքի մէջ զինուորական քայլի դիմել, որովհետեւ Միացեալ Նահանգները չեն կրնար Իրանին հիւլէական զէնք ձեռք բերել արտօնել:

Շար.ը՝ էջ 8

ԻՍՐԱՅԷԼԻ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ ՆԱԽԱԳԱՀ.

«ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՐԴԱՐ ԷԻՆ ԵՒ ՊԱՏՇԱՃ ԿԵՐՊՈՎ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՆ»

Իսրայէլի Ընտրական կեդրոնական յանձնախումբի նախագահ, դատաւոր Նոամ Սոլպերկ, իր կողքին ունենալով իսրայէլեան Ընդհանուր ապահովութեան ծառայութեան՝ Շապաքի պետ Տաւիտ Զինին եւ կառավարութեան ադմինիսթրատիւ կազմի խորհրդատու Կալի Պահարաւ-Միարան, յայտարարեց, թէ ընտրութիւնները արդար էին ու պատշաճ կերպով տեղի ունեցան՝ նշելով, որ ճիշդ չէ պնդումը, թէ գոյութիւն ունին ապացոյցներ, որոնք ընտրութիւններու ամբողջ արդիւնքը հարցականի տակ կ՛առնեն:

Շար.ը՝ էջ 8

ՀԱՄԻԵՒ. «ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԾՈՎ ՉՈՒՆԻ, ՍԱԿԱՅՆ ՊԱՔՈՒՆ ԱՆՈՐ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԲԵՐ ԵՐԹՈՒՂԻՆԵՐ ՊԻՏԻ ԲԱՆԱՅ»

Ազրպէյճանի նախագահի օգնական, նախագահի աշխատակազմի արտաքին քաղաքականութեան հարցերով բաժինի ղեկավար Հիքմեթ Համիեւ յայտարարեց, որ Պաքուն իր առաջադրանքը կը նկատէ Հարաւային Կովկասի մէջ ձեւաւորել շրջանային անվտանգութեան ամուր համակարգ, որ կարելիութիւն պիտի տայ «կանխել նոր հակամարտութիւնները եւ Հայաստանի հետ խաղաղ գործընթացը պաշտպանել արտաքին միջամտութեան ու ապակայունացման փորձերէն»:

Շար.ը՝ էջ 8

ՍԱՂԱԹԷԼԵԱՆ. «ՊԷՏՔ Է ԱՄՈՒՐ ԿԱՆԳՆԻԼ ԵՒ «Ո՛Չ» ԸՍԵԼ ՓԱՇԻՆԵԱՆԻ ԵՒ ԱԼԻԵԻԻ ՀԱՄԱՏԵՂ ՓԱԹԵԹԻՆ»

Երէկ ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմինի ներկայացուցիչ, Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցութեան պատգամաւոր Իշխան Սաղաթելեան կատարեց հետեւեալ յայտարարութիւնը.

«Սահմանադրութեան մասին.

Նախ պէտք է փաստել, որ Փաշինեանը տապալել է Սահմանադրութեան փոփոխութիւնը որպէս Հայաստանի Հանրապետութեան ներքին օրակարգ ներկայացնելու գործը. ընդդիմութեանը յաջողուել է հանրութեանը ցոյց տալ իրականութիւնը, եւ այսօր Հայաստանում իւրաքանչիւրը գիտի՝ Սահմանադրութեան փոփոխութիւնը Ալիեւի պահանջն է, այդ իսկ պատճառով էլ այդ փաթեթը ստացել է իր արժանի անուանումը՝ «ալիեւեան սահմանադրութիւն»:

Ընդդիմութեանը յաջողուել է փաստի առաջ կանգնեցնել ե՛ւ Փաշինեանին, ե՛ւ Ալիեւին, որոնք այսօր Հայաստանի խորհրդարանում չունեն սահմանադրական մեծամասնութիւն, հետեւապէս՝ ալիեւեան հերթական պահանջը կատարելու լիազօրութիւն:

Շար.ը՝ էջ 2

ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՒ «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ԽՄԲԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՄԼՈՅ ԱՍՈՒԼԻՍԸ

Երէկ՝ երկուշաբթի, 2 նոյեմբերին, ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմինի անդամ, Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցութեան պատգամաւոր Գեղամ Մանուկեան հանդէս եկաւ մամլոյ ասուլիսով: Ան ամփոփեց խորհրդարանական շաբաթը եւ պատասխանեց լրագրողներու հարցումներուն:

Շար.ը՝ էջ 2

«ԹԵՀՐԱՆ «ԹՐԱՄՓԻ ՈՒՂԻ»-ԻՆ ՇՈՒՐՋ ԼՈՒՐՋ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՈՒՆԻ, ՍԱԿԱՅՆ ԿԸ ՎՍՏԱՀԻ ԵՐԵՒԱՆԻՆ»

Կ՛ԸՍԷ ԻՐԱՆԻ ԴԵՍՊԱՆԸ

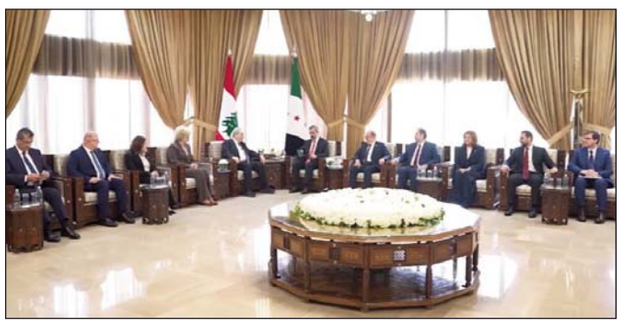
Հայաստանի մօտ Իրանի դեսպան Խալիլ Շիրղոլամի լրագրողներուն հետ ունեցած զրոյցին ընթացքին յայտնեց, որ Թեհրան «Թրամփի ուղի» ծրագիրին վերաբերող լուրջ մտահոգութիւններ ունի եւ Հայաստանէն կ՛ակնկալէ հաւաստիացումներ, որ հայ-իրանեան սահմանին եւ անոր յարակից տարածքներուն մէջ որեւէ երրորդ երկրի ուժերու ներկայութիւն պիտի չըլլայ:

Շար.ը՝ էջ 2

ՀՅՈ 136 -ԱՄԵԱԿԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԵՐ ԿԱՑ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ 27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2026

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍ ԱՅՑԵԼԵՑ

Սուրիոյ արտաքին գործոց եւ արտերկրի սուրիացիներու հարցերու նախարար Ասաատ Հասան Շիպանի Դամասկոսի մէջ ընդունեց Լիբանանի փոխվարչապետ Թարեք Մըթրին ու անոր ընկերակցող նախարարական պատուիրակութիւնը:

Մըթրիի կողքին լիբանանեան պատուիրակութեան մաս կը կազմէին աշխատանքի նախարար Մոհամեթ Հայտարը, կրթութեան նախարար Ռիմա Քարամէն եւ ընկերային հարցերու նախարար Հանին Սէյիտը:

Լիբանանցի նախարարներն ու իրենց սուրիացի պաշտօնակիցները երկկողմանի հանդիպումներ ունեցան՝ քննարկելով հասարակաց հետաքրքրութիւն ներկայացնող թղթածրարներ, ինչ որ կ’արտօնէ ընդհանուր նիւթերէն անցում կատարել անոնց կարգաւորման համար անհրաժեշտ քայլերու քննարկման:

Ներքին գործոց եւ քաղաքապետութիւններու նախարար Ահմետ Հաժժարի գրասենեակը հաղորդագրութիւն մը հրապարակելով յայտնեց, որ Հաժժար Սուրիա իր այցելութիւնը այլ թուականի յետաձգած է, որովհետեւ իր սուրիացի պաշտօնակից Անաս Խաթթապը զինք տեղեակ պահած է, որ անձնական անակնկալ պատճառներով պիտի չկարենայ ժողովին ներկայ գտնուիլ:

Նշենք, որ ներքին գործոց նախարարութեան իրաւասու **թեքնիք** պատուիրակութիւնը մաս կազմեց Սուրիա այցելող լիբանանեան պատուիրակութեան:

Փոխվարչապետ Մըթրի Սուրիա հասնելէն ետք Ժտէյտեթ Եապուս սահմանային անցակէտին վրայ յայտարարեց. «Այսօր Սուրիա մեր այցելութենէն դրական արդիւնքներ կ’ակնկալենք»:

Աշխատանքի նախարար Մոհամեթ Հայտար իր կարգին Ժտէյտեթ Եապուսի մէջ «Ժատիտ» պատկերասփիւռի կայանին նշեց. «Սուրիա այցելութիւնը նախարարական աշխատանք է, որ կուսակցական (կ’ակնարկէ Հըզպալլային, «Ա.») որեւէ ենթահող չունի»:

Ընկերային հարցերու նախարար Հանին Սէյիտ «Ժատիտ»-ին յայտնեց. «Այսօր Դամասկոս մեր այցելութեան ընթացքին սուրիական կողմին հետ տեղահանուածներու հարցը պիտի քննարկենք»:

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍԿՍԱՒ ԻՐԵՆՑ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԸ ՉԿԱՏԱՐԱԾ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄԸ ԸՆԴՀԱՏԵԼ

Ելեկտրականութեան ընկերութեան վարչական խորհուրդը երէկ հաղորդագրութիւն մը հրապարակելով յայտարարեց. «Առ ի գործադրութիւն վարչական խորհուրդի՝ իրենց պարտքերը չվճարած եւ նոյնիսկ իրենց իրավիճակը կարգաւորելու համար ելեկտրականութեան ընկերութեան հետ կապ հաստատելու նախաձեռնութիւն չցուցաբերած պետական կառավարման մարմիններու, հաստատութիւններու եւ քաղաքապետարաններուն ելեկտրականութեան մատակարարումը դադրեցնելու որոշումին, ընկերութիւնը այսօր առաւօտեան սկսած է թարմացնել այդ կազմակերպութիւններու բաժանորդագրութիւններու ցուցակները եւ անհրաժեշտ հրահանգներ տուած է՝ անջատումը կատարելու համար»:

Ընկերութիւնը շնորհակալութիւն յայտնեց «լրատուամիջոցներուն, որոնք դրականօրէն լուսաբանեցին այս արշաւը եւ անոր վրայ լուսարձակները կեդրոնացուցին»՝ մաղթելով, որ անոնք ելեկտրականութեան անջատման ենթակայ կազմակերպութիւններու անունները հրապարակելու ընթացքին ճշգրտութիւն պահպանեն եւ բացառապէս հետեւին վարչական խորհուրդին կողմէ հրապարակուածին՝ շփոթ չյառաջացնելու նպատակով:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

●ԻՍՐԱՅԵԼԵԱՆ «Մաարիւ» օրաթերթ. «Պահեստի ուժերու մեծ մասը հիւսիսային ճակատ տեղափոխելու իսրայէլեան պատրաստութիւններ գոյութիւն ունին»:

●«ՆԻՏԱ ՈՒԱԹԱՆ» օրաթերթ. «Հարցերը տակաւին տեղքայլի մէջ են՝ սպասելով ընտրութիւններէն ետք իսրայէլեան քաղաքական դաշտի յստակացման: Լիբանան մերժած է Թամփայի բանակցութիւններուն ընթացքին ներկայացուած զինադադարի հըսկողութեան ու բնորդային շրջաններու գործադրութիւնը ոչ կառավարական կազմակերպութեան մը ներկայացնելու իսրայէլեան առաջարկը»:

●ԱՂԲԻՒՐՆԵՐ «Ախպար» օրաթերթին. «Նախագահ Աունը մտադիր չէ Լիբանանեան ուժեր կուսակցութեան եւ վարչապետ Սալամի միջեւ տարակարծութեան միջամտել, թէեւ հակուած է վարչապետին կեցուածքին, եւ բոլորը այլեւս համոզուած են, որ նախագահ Աունի եւ վարչապետ Սալամի նկատմամբ Ժահժահի վարմունքին թիրախը այնքան անոնք չեն, որքան որ այդ վարմունքը Սէուտական Արաբիոյ յղուած բողոքի պատգամ մըն է»:

●ԼԱՒԱՏԵՂԵԱԿ աղբիւրներ «Ախպար» օրաթերթին. «Լիբանանեան ուժեր կուսակցութեան ու նախագահ Աունի եւ վարչապետ Սալամի միջեւ տարակարծութիւնները տակաւին Եազիտ Պըն Ֆարհան իշխանին միջամտութեան կը սպասեն: Անոր այցելութիւնը կը հաղորդեն, որ մեծապէս դըժգոհ է Լիբանանան ուժեր կուսակցութեան ելեկտրականութեան թղթածրարին հարցով շղթայազերծած «ամբոխավարական արշաւէն»:

●«ԼԻՈՒԱ» օրաթերթ. «Լուսարձակներէ հեռու երեսփոխանական-կառավարական հաղորդակցութիւն տեղի ունեցաւ՝ կարգաւորելու Լիբանանեան ուժեր կուսակցութեան նախարարներուն Տահր Պայտարի պայթուցիկ նիւթերու թղթածրարին շուրջ նախնական հետաքննութեան արդիւնքներուն եւ զինուորական դատարանին մէջ կառավարութեան յանձնակատարի ներկայացուցած մեղադրանքներու լոյսին տակ նախարարաց խորհուրդի նիստերէն բացակայութեան հարցը»:

●ԼԱՒԱՏԵՂԵԱԿ աղբիւրներ «Նիտա Ուաթան» օրաթերթին. «Լիբանանեան ուժեր կուսակցութեան նախարարներու նախարարաց խորհուրդի նիստերուն ներկայ չգտնուելուն վրայ պնդելուն լոյսին տակ Տահր Պայտարի պայթուցիկներու թղթածրարը ուշ կամ կանուխ պիտի արծարծուի նախարարաց խորհուրդի նիստի ընթացքին, եւ երկեակի նախարարները պիտի փորձեն իրաւական տուեալներուն հետ խաղալ՝ փորձելով գործի փոխանցումը ձախողութեան մատնել»:

●ՓՈԽՎԱՐՉԱՊԵՏ Թարեք Մըթրի «Մուտուն»-ին. «Սուրիա այցելութիւնը սուրիական կողմին հետ Սուրիոյ Լիբանան բնակող քաղաքացիներու կացութեան աւելի կանոնաւոր ու համապարփակ կարգաւորման նպատակով երկխօսութեան հոլովոյթի շարունակման համար է»:

●«ՆԱՀԱՐ» օրաթերթ. «Դատաւորներ կը զգուշացնեն տեղեկատուական ահաբեկումէն եւ դատական համակարգին մէջ բարձրաստիճան պաշտօններ վարող աւագ դատաւորներու նկատմամբ ամերիկեան պատժամիջոցներ կիրարկելու վերաբերեալ տեղեկատուութեան տարածումէն, որովհետեւ անոնք կրնան բացասաբար ազդել այդ դատաւորներուն տուած որոշումներուն վրայ եւ խոչընդոտել անոնց վստահուած առաքելութիւններու կատարումը»:

●«ՆԱՀԱՐ» օրաթերթ. «Վերջին շաբաթներուն Պէյրութի եւ անոր արուարձաններուն մէջ գողութիւններու եւ կողոպուտներու դէպքերը աճած են: Ապահովական ուժերը կը հաղորդեն, որ յանցագործները զէնք կ’օգտագործեն՝ անտեսելով տեսախցիկներն ու հետագային հետապնդումի ենթարկելիը»:

●«ԼԵՊԱՆՈՆ ՖԱՅԼԶ»-Ի համաձայն, կը սպասուի, որ 70 միլիոն տոլար արժող քարիւղով բեռցուած նաւ մը 20 նոյեմբերին Պէյրութ հասնի, սակայն Ելեկտրականութեան ընկերութիւնը այդ գումարը չունի:

●«ԼԵՊԱՆՈՆ ՖԱՅԼԶ». «Կը հաղորդուի, որ Լիբանանի մէջ սուրիական ապահովական շարժումները կը ստանան այնպիսի ընթացք, որ կը գերազանցէ ապահովական մարմիններուն միջեւ սովորական համակարգումը: «Լեպանոն Ֆայլզ»-ի տուեալները ցոյց կու տան հետապնդումներ եւ մարդիկ սահմանէն միւս կողմ տեղափոխելու գործողութիւններ, ինչ որ կը յառաջացնէ մտավախութիւններ, որ գործը աւելի բարդ փուլ մուտք կը գործէ»:

ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԵՒ ՀՋՕՐ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ՊԼՈՔՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Երէկ Ժողովրդավարական հանդիպում եւ Հզօր հանրապետութիւն երեսփոխանական պլոքներուն միջեւ տեղի ունեցաւ խորհրդակցական հանդիպում մը, որուն ընթացքին անդրադարձ կատարուեցաւ ընդհանուր կացութեան:

Հանդիպումին Ժողովրդավարական հանդիպում երեսփոխանական պլոքին կողմէ մասնակցեցան երեսփոխաններ Պիլալ Ապտալլան, Ուաէլ Ապու Ֆաուրն ու Ռաժի Սաատը, իսկ Հզօր Հանրապետութիւն երեսփոխանական պլոքէն՝ երեսփոխաններ Ժորժ Օքէյսը, Մըլհեմ Ռիաշին եւ Նազիհ Մաթթան:

ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՒ «ՀԱՅԱՍՏԱՆ»...

Շարունակուած Ա. էջէն

Անդրադառնալով Մայր օրէնքը փոխելու շուրջ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի դիրքորոշումներու «պարբերական փոփոխութիւններուն»՝ Գեղամ Մանուկեան զանոնք որակեց իբրեւ «իրերայաջորդ ստախօսութիւններու հաւաքածոյ»: «Պահ մը կը չքմեղանար, թէ 2018-ին խօսած է նոր Սահմանադրութեան մասին, յետոյ ՔՊ-ականները կը փորձէին հերքել Պաքուի գործօնը: Ի վերջոյ, եկաւ պահ մը, որ արտաքին գործոց նախարար Արարատ Միրզոյեանը ուղղակի բացայայտեց՝ նոր Սահմանադրութեան նախագիծը Ազրպէյճանի պահանջն է: Ամբողջ աշխարհի քաղաքական պատմութեան մէջ դժուար է գտնել դէպք մը, երբ միեւնոյն հարցին շուրջ հնչեն այսքան հակասական գնահատականներ՝ Անկախութեան հռչակագիրին ձօներգեր ձօնելէն մինչեւ զայն պետականութեան սպառնացող փաստաթուղթ հռչակելը», նշեց պատգամաւորը:

Պատասխանելով այն հարցումին, թէ արդեօք նոր Սահմանադրութիւնը պիտի բերէ՞ լիարժէք խաղաղութիւն, Գեղամ Մանուկեան նշեց, որ ինք այն եզակի պատգամաւորներէն է, որ անձամբ ծանօթացած է արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ պահուող հայ-ազրպէյճանական խաղաղութեան պայմանագիրի խմբագրումներուն. «Բանակցութիւնները սկսած էին հայկական կողմի շարք մը առաջարկներով, սակայն այսօր սեղանին դրուած փաստաթուղթէն հայկական կողմի բոլոր ելակէտերը, առաջարկներն ու ցանկութիւնները հանուած են: Մնացած է այն թուղթը, որ ամէնէն ձեռնտուն է Ազրպէյճանին: Անիկա որեւէ պարտաւորութիւն չի դներ Պաքուի վրայ, փոխարէնը Հայաստանի վրայ կը բարդէ ծանր պարտաւորութիւններ՝ ընդհուպ միջազգային ատեաններէն հայցերը ետ կանչելը, սահմաններու անյստակութիւնը եւ այլն»:

Մանուկեան յիշեցուց, որ ընդամէնը շաբաթներ առաջ Փաշինեան կը յայտարարէր, թէ խաղաղութիւնը պիտի հաստատուի 2031 թուականին, սակայն Աշխապատի մէջ Իլհամ Ալիեւի հետ ունեցած կարճատեւ զրոյցէն ետք յանկարծ պարզուեցաւ, որ Սահմանադրութիւնը փոխելը անյետաձգելի է. «Ալիեւի հետ զրոյցէն անմիջապէս ետք օդի ու ջուրի պէս պահանջուեցաւ նոյնինքն հիմա փոխել Սահմանադրութիւնը»: Անդրադառնալով Փաշինեանի ակնարկներուն, թէ Սահմանադրութեան դէմ ըլլալու պարագային ընդդիմութեան դէմ հանրային ճնշում պիտի յառաջացուի՝ ընդհուպ 2 հոկտեմբեր 2018-ի նման Ազգային ժողովը շրջափակելու միջոցով, Մանուկեանը ատիկա որակեց պետական յեղաշրջման կոչ եւ Հայաստանի Հանրապետութեան օրէնսդրութեան կոպիտ խախտում. «Պատգամաւորներուն վրայ ճնշման միջոցով քուէարկութիւն պարտադրելը չի կրնար օրինական ըլլալ: Փաշինեանը կը սպառնայ, բայց կը մոռնայ՝ ասիկա 2018 թուականը չէ: Եւ ամէնէն կարեւորը՝ ժողովուրդը խորհրդարանական ընտրութիւններով Նիկոլ Փաշինեանին եւ ՔՊ-ին չէ տուած սահմանադրական մեծամասնութիւն՝ Սահմանադրութիւն փոխելու համար: Ժողովուրդը արդէն իսկ ըսած է՝ դուն չունի՛ս լիազօրութիւն՝ միանձնեայ Սահմանադրութիւն փոխելու»:

Պատասխանելով այն հարցումին, թէ արդեօք իշխանութիւնը կրնա՞յ ճնշումներով կամ «առեւտուրով» ընդդիմութենէն կորզել պակսող 6 ձայները, պատգամաւորը կտրուկ բացառեց նման կարելիութիւն՝ աւելցնելով. «Ռոպերթ Քոչարեանը իր անցած ուղիով եւ «Հայաստան» խմբակցութիւնը իր գործունէութեամբ փաստած են՝ ոչ մէկ ճնշումի առջեւ պիտի ընկրկին: Համազգային ու պետական հարցերու շուրջ որեւէ սակարկութիւն չի կրնար ըլլալ»:

«ԹԵՀՐԱՆ «ԹՐԱՄՓԻ ՈՒՂԻ»-ԻՆ ՇՈՒՐՋ ԼՈՒՐՋ...

Շարունակուած Ա. էջէն

«Հայաստանի պաշտօնատարները բարձրագոյն մակարդակով բազմիցս հաստատած են այդ վստահութիւնը, հաստատած են, որ նմանօրինակ որեւէ նախադէպ պիտի չըլլայ: Ճիշդ այդ փոխադարձ վըստահութիւնն ալ մենք այդ հարցին մէջ կ’ընդունինք իբրեւ այն երաշխիքը, որով երբեք այս ծրագիրը պիտի չշեղի իր ուղիէն ու որեւէ վտանգ պիտի չստեղծէ Իրանի համար», յայտնեց դեսպանը:

Շիրղոլամի անգամ մը եւս ընդգծեց Իրանի դիրքորոշումը՝ Թեհրանի համար կարեւոր է, որ պահպանուին եւ յարգուին Հայաստանի տարածքային ամբողջականութիւնն ու ինքնիշխանութիւնը, «ինչպէս նաեւ որեւէ երրորդ կողմ պէտք չէ կարենայ որեւէ հարց կամ մարտահրաւէր ստեղծել երկու երկիրներու խոր եւ ռազմավարական յարաբերութիւններուն մէջ»:

Իրանի դեսպանը կարեւոր նկատեց երաշխիքներու տրամադրումը, որ «օտար ուժերու ռազմական ներուժը տուեալ ծրագիրի շրջանակին մէջ ներկայ պիտի չգտնուի»:

Պատասխանելով լրագրողի այն հարցումին, թէ արդեօք նախատեսուա՞ծ է Հայաստանի ու Իրանի միջեւ միացեալ ծրագիր, որ հսկողութիւն պիտի ստեղծէ այդ ընթացակարգը կառավարելու համար՝ դեսպանը ըսաւ. «Այո՛, մենք կը փափաքինք ունենալ նմանօրինակ կայուն քննարկումներու որեւէ ձեւաչափ, որ պիտի օգնէ թէ՛ քննարկելու այս ծրագիրին շրջանակներուն մէջ ծագող որեւէ հարց եւ թէ՛ որեւէ խնդիր յառաջանալու պարագային պիտի կարենանք շատ արագօրէն լուծել որեւէ մարտահրաւէր»:

Յիշեցնենք, որ Հայաստանի խորհրդարանը 63 թեր, 32 դէմ ձայնով վաւերացուց «Թրամփի ուղի»-ին վերաբերեալ հայ-ամերիկեան ռազմավարական համաձայնագիրը:

ՍԱՂԱԹԵԼԵԱՆ. «ՊԷՏՔ Է ԱՄՈՒՍ ԿԱՆԳՆԻԼ ԵՒ «Ո՛Չ»...»

Շարունակուած Ա. էջէն

Ընդդիմութեան հասցէին հնչող սպառնալիքների մասին.

Սա իսկապէս պատմական պահ է, եւ շանթաժի, պատանդառութեան ոեւէ գործիքակազմ չի կարող ազդել ընդդիմադիր որեւէ անձի որոշման վրայ եւ ստիպել նրան կողմ արտայայտուել այն գործընթացին, որը յանգեցնելու է Հայաստանում «ալիեւեան սահմանադրութեան» ընդունմանը:

Պատանդառութիւնները, ձերբակալութիւնները, ընդդիմադիր առաջնորդների կալանաւորումները, այդ թւում նաեւ կալանաւորումների կանխատեսելի նոր ալիքը, միայն կարող են ամրապնդել ընդդիմադիրների վճռականութիւնը՝ «ո՛չ» ասելու Փաշինեանի եւ Ալիեւի սահմանադրութեանը:

Ինչ վերաբերում է Ալիեւի եւ Փաշինեանի ցանկացած երաշխիքի՝ դրանք ունեն զերո նշանակութիւն:

Յիշեցնենք՝ 2022 թուականի մարտին Փաշինեանը յայտարարում էր՝ եթէ Արցախի բանակցութիւններում իջեցնենք նշաձողը, կ’երաշխաւորենք Արցախի ժողովրդի անվտանգութիւնը եւ այդ հարցի շուրջ կ’ապահովենք միջազգային համերաշխութիւն:

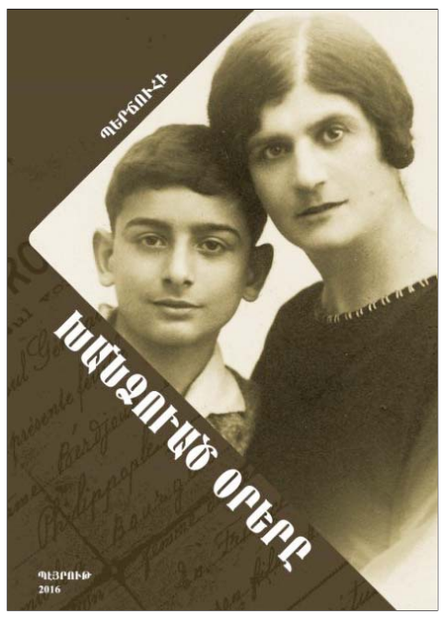
Դրանից 6 ամիս յետոյ վերջինս Իլհամ Ալիեւի հետ ապահովեց Արցախի հայաթափումն ու ցեղային զտումը:

Ուստի ստեղծուած իրավիճակում ընդդիմութեան պատմական դերակատարութիւնը շարունակում է մնալ հետեւեալը՝ ամուր կանգնել միակ ճշմարիտ դիրքում, «ո՛չ» ասել Նիկոլ Փաշինեանի եւ Իլհամ Ալիեւի համատեղ փաթեթին՝ Հայաստանում «ալիեւեան սահմանադրութեան» ընդունմանը, **անքլաւներ**ի անուան տակ տարածքային նոր զիջումներին»:

ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՄՏԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

«ԽԱՆՁՈՒԱԾ ՕՐԵՐԸ»

(ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ՊԵՐՃՈՒՀԻ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ)

Խոստովանիլ է պէտք, որ այս բացառիկ գիրքի ընթերցումէն ետք շատ խոր ափսոսանք մը ապրեցայ, տեսակ մը՝ ներքին ցաւ մը, որովհետեւ օրին, չեմ գիտեր՝ ինչպէ՛ս, մեր ուշադրութենէն վրիպած ըլլալով՝չէի կարդացած հատորը ու ընտելացած՝ այս եզակի հատորէն ճառագայթող իմաստութեան, պատգամին եւ անժամանցելի յուշագրական արժէքին:

Այո՛, իմաստութիւն, արիաւիրքի օրեր ապրելով հանդերձ, բուռ մը հայութիւն, որ տակաւին կը շընչէր ու կ՛ապրէր, նոյնինքն մարդակեր թուրքի որջին մէջ, քաջութիւն կ՛ունենայ տոկալու, պահելու ինքնութիւնն ու տեսակը, աւելին, ցոյց տալով այնպիսի յանդըգնութիւն,՝ պարզապէս փրկելու հայ որբուկներ, որոնք դաժանաբար կը խլուէին իրենց ծնողներէն, հայրենի քաղաքներէն, գիւղերէն, գաւառներէն եւ կը յանձնուէին թուրք ընտանիքներու՝ զանոնք կամաց-կամաց թրքացնելու համար:

Հատորի ուժեղ պատգա՞մը. սոսկ յուշագրութիւնը չէ, որքան՝ անոր պատումին իրական բովանդակութիւնը, կերպարներու իսկական գոյութիւնը, հարազատութիւնը: Փաստօրէն ցեղասպանութեան ապրած ու տակաւին եաթաղանի սպառնալիքը իրենց գլխուն, հայ օրիորդներ, որբեւայրի կիներ, ձկնորսներ, նոյնիսկ օտար հայասէր նուիրեալներ ամէն միջոցի կը դիմեն թուրք ոճրագործի բոյնին՝Պոլսոյ մէջ իսկ կատարել այնպիսի մեծ աշխատանք՝ թիկունք կանգնելու մնացորդացին, զիրար օգնելու եւ թրքացումէ ազատելու հարիւրաւոր որբուկներ, որոնք այդ փոքր տարիքին, տեսնելով թուրք ցեղասպանի դիմագիծն ու հարազատներու խողխողումը, այս անգամ պիտի ապրէին թրքանալու սպառնալիքը:

Իսկ ինչ կը վերաբերի հատորի յուշագրականի յատկութեան, արժէքին ու պարփակած խորհուրդին, անիկա գերազանց լուռ պոռթկումն մըն է, սեփական մորթի վրայ ապրուած տառապանքի խորութիւն, գըլխագիր ճիչ մըն է մոռացութեան չտալու հաւաքական արհաւիրք մը, սրբազան կանչ մըն է ազգային յիշողութիւնը բոցավառ պահելու, բայց մանաւանդ՝ իմանալու եւ մօտէն ճանչնալու ազգի մէկ հատուածին գործած քաջասրտութիւնը, այրիացած մայրերու անկրկնելի համարձակութիւնը, որբեր փրկելու՝ ի գին մեծ զոհողութեան եւ նիւթական աջակցութեան:

Ինչպէ՞ս կարելի է մտահան ընել ճշմարտութիւն մը անսեթեւեթ, երբ հայ կիներ ու օրիորդներ, յանձն առնելով ամէն զոհողութիւն, Պոլսոյ մէջ, ցոյց կու տան ընդյատակեայ աշխատանքի ամենավառ ու վաւերական օրինակ՝ ուղղակի զարմանք պատճառելով իրենց շրջապատին ու յետնորդ սերունդներու:

Ըստ իս, հեղինակը երկու ողբերգութիւն ապրած է, մէկը՝իր սեփական աչքերով եւ նեարդով ապրած ըլլալը իր ժողովուրդի տառապանքը, միւսը՝ այս յուշագրութիւնը գրի առնելու ատեն: Ան աւելի քան յաջողած է իր այս սրբազան առաքելութեան մէջ, պարզապէս որովհետեւ իր ներքին ամրութեան եւ շրջապատի հզօր աջակցութեան շնորհիւ՝ սպիտակ թուղթին յանձնած է սեւ օրերու իրադարձութիւնն ու ապագայի իր յանձնառութիւնը՝ արարատասիրութիւնն ու հայրենիքի ծառայութեան ոգին:

Հեղինակը՝ Պերճուհի Բարսեղեան, ճիշդ է, որ ինքնակենսագրութեան ճամբով վերակենդանացուցած է սեփական կեանքի մը ամբողջ տառապանքը, այդուհանդերձ, ան կրցած է անձնականը ագուցել հաւաքական կեանքին ու ներկայացնել պատում մը, որ յիշողութեան գանձեր կը պարունակէ՝ լեզուական պարզութեամբ յագեցած, իրական պատկերներու եւ տիպարներու գեղեցկութեամբ լիացած:

Փաստօրէն Պերճուհի, հատորին մէջ՝ Սոնան, թէեւ մեծահարուստի զաւակ ու Ժընեւի կեանքը տեսած ու ապրած, կը սիրահարի յեղափոխական երիտասարդի մը, որ, իր կարգին, Ժընեւ գտնուելով՝ կը կատարէր քարոզչութիւն՝ յանուն ազգային ինքնագիտակցութեան ջրդեղումին եւ արեւմտահայութեան օգնութիւն հասցնելու հրամայական պահանջին: Պերճուհի կը հմայուի Վանայ Սարգիսի (Շամիլ) տուած դասախօսութիւններով ու կը սիրահարի անկրկնելի յեղափոխականին:

Արդար է ընդգծել, որ հատորը ինքնակենսագրութիւն մը ըլլալով հանդերձ, ան կը բովանդակէ ազգի մը ճակատագրին մէկ հարազատ ժամանակամիջոցը, ուր, այսպէս, հեղինակը յիշողութիւնը կը բարձրացնէ գրականութեան հարթակին, թէեւ պարզ պատումի ընդմէջէն, սակայն՝ բովանդակալից դիպաշարերու առկայութեամբ, որոնք զիրար կը յաջորդեն, պահ մը կ՛ապշեցնեն ընթերցողը՝ ի տես պատահածին եւ նկարագրուած իրականութեան:

Ու այդ իրական կեանքի պատումին կենդանութիւն տալու հեղինակին հզօր կարողութիւնը հատորին պարգեւած է գեղարուեստական շունչ, ուր կը տողանցեն՝ տուեալ ժամանակին մէջ ապրած հայութեան մէկ մասնիկին կենցաղային առօրեան, մտածելակերպը, գործածած բառամթերքն ու հայաբոյր գործունէութիւնը:

Հատորի կիզակէտին է 24 ապրիլ 1915 թուականը, հայ յեղափոխականներու, մտաւորականներու թէ ազգային գործիչներու ձերբակալութիւնը: Շատերու հետ կը ձերբակալուի Վանայ Սարգիս, որուն հանդէպ Սոնայի ունեցած սէրը իսկապէս որ եզակի հնչեղութիւն ունի: Սէր, որուն արգասիքը նորածին երեխան է, ապագայի Արմէն Բարսեղեանը, որ շնորհիւ մօր քաջասրտութեան՝ կը փրկուի եւ կ՛ապաստանի նախ Հայաստան, ապա՝Փարիզ, ու տարիներ ետք ֆրանսերէնի կը թարգմանէ մօր յուշագրութիւնը:

Յատկանշական է Սոնայի՝ ամուսնոյն հանդէպ տածած սիրոյ մեծութիւնը:

Ան ամէն միջոցի կը դիմէ հասնելու ձերբակալուած ամուսինին ու կը մտածէ յանձն առնել ամէն զոհողութիւն՝ ըլլալու անոր կողքին, թէկուզ՝ աքսորավայրի մէջ:

Հեղինակը՝ Պերճուհին, երբ կը ծանօթանայ ընդյատակեայ աշխատանքի մէջ եղող բազում հայուհիներու, կը զարմանայ անոնց ցուցաբերած քաջութեամբ եւ տարուած աշխատանքին տարողութեամբ:

Ան բացառիկ արժեւորումով կը ներկայացնէ հայ օրիորդներու թէ կիներու յեղափոխական աշխատանքը, երբ անոնք արխիւ, զէնք ու յեղափոխական տղաք կը փոխադրեն մէկ շրջանէն միւսը՝ թուրք գաղտնի ոստիկաններու հսկողութեան տակ:

Յայտնապէս, հատորի ամբողջ տարածքին լուռ կ՛արձագանգեն նուիրեալ հայուհիներու՝ Զառոյի, Հոռոփի, Սիրարփիի ու շա՛տ շատերու գործունէութիւնը, որոնց ստեղծած ընդյատակեայ ցանցին շնորհիւ՝ որբեր ու յեղափոխականներ կրցան ապահով ապաստան գըտնել ու հեռանալ Պոլիսէն:

Ինչպէ՛ս չզարմանալ՝ ի տես անոնց կարողութեան, ցուցաբերած աստուածային համբերութեան, թուրքերու բնակարաններ թափանցելու եւ որբուկներ յայտնաբերելու կորովին ու կարճ ժամանակի մէջ փրկարար ծրագիրներու գործադրութեամբ:

Ընթերցողը կրնայ հարցադրել, թէ հեղինակը ինչո՞ւ զարմանքի տարաբնոյթ շերտեր ներկայացուցած է հատորին մէջ:

Առաջին հերթին՝զարմանք, թէ ինչպէ՛ս իր գաղափարապաշտ, նուիրեալ, գիտութեամբ զինուած, գրեթէ կուսակրօն, գաղափարի մարտիկ, դաստիարակ ու մեծ հայրենասէր ամուսինը՝Վանայ Սարգիս, հաւատացած է երիտթուրքերու տուած խոստումին եւ մինչեւ վերջ ալ պաշտպանած է իր տեսակէտը:

Զարմանք՝ի տես իր ամուսնոյն մեծահոգի, քաջ ու գաղափարապաշտի կեցուածքին, երբ անոր Գոնիա գտնուող ընկերները կը յաջողին կաշառել Այաշի բանտապահը՝ զինք ազատելու համար, բայց ամուսինը կտրուկ մերժեր էր հեռանալ՝ ընկերները բանտին մէջ ձգելով:

Զարմանք՝ հայ իրականութեան մէջ գործող տարբեր ներկայացուցիչներու ունեցած քաղաքական միամտութեան, թէ արիւնռուշտ թուրքը կրնայ փոխած ըլլալ իր կենցաղակերպը:

Զարմանք՝ հայ մեծահարուստի մտքի խեղճութեան եւ ինքնասիրութեան, երբ ան աղջկան հանդէպ տածած սիրոյն համար կը դաւաճանէ իր ազգակիցին, ու քիչ ետք կը զղջայ ու կը փորձէ փրկել հայ երիտասարդը:

Զարմանք՝ Սամաթիոյ շրջանին մէջ ապրող հայ որսորդներու ունեցած փրկարար աշխատանքին համար, երբ անոնք կը պատսպարէին յեղափոխականներ ու կը պաշտպանէին հայ խլեակներ, եւ այս բոլորը՝ Ցեղասպանութեան օրերուն:

Զարմանք՝օտարերկրացի հայասէրներու ցոյց տուած քաջութեան վրայ:

Պէտք է ընդգծել, որ «Խանձուած օրերը» ոստիկանական բնոյթի հատոր մը չէ, ոչ ալ՝ արկածախնդրութեան մը պատումը, որ պահ մը կը խանդավառէ ընթերցողը ու ապա մոռացութեան տայ զայն:

Պերճուհի Բարսեղեանի այս հատորը պատմավէպի տարրեր ունենալով հանդերձ, ազգային յիշողութիւնը արմատաւորելու եւ ազգասիրութիւնը բոցավառելու հզօր ստեղծագործութիւն մըն է, մարդկային ամենաազնիւ ապրումներու, յոյզերու եւ զգացումներու շտեմարան մը, ուր հայը իր գաղափարապաշտի մեծութեամբ ներկայ է, իսկ հայութիւնը իր ճակատագրի դառնութեամբ կը տողանցէ հատորի տարածքին:

Փաստօրէն, հատորի վերջին բաժինը՝ Արարատին նուիրուած իր քանի մը էջանի մտորումներով, հեղինակը կը խտացնէ հայու հաւաքական տառապանքի, ցաւի, հոգեխոցի ու անասելի չարչարանքներու ամբողջ իրականութիւնը՝ այս եզակի լերան խորհուրդին ու բնութեան հրաշալիքին մէջ հայութեան գոյապայքարի իմաստն ու արժեւորումը կատարելով:

Պերճուհի տառապալից կեանքէ ետք կը տեսնէ անկախացած Հայաստանը ու կը դառնայ խորհրդարանի անդամ, հպարտութեամբ կը յիշէ՝ 28 մայիսին նուիրուած հայոց բանակին տողանցքը, պետութեան կերտումն ու ֆետայական պայքարի ու զոհողութիւններու արգասիքը:

Աւարտին,

Զարմանալին ան է, որ տակաւին այս հատորը չէ արժանացած բացառիկ ու բացարձակ ընդունելութեան սեփական ազգի կողմէ՝ զայն արժանին դարձնելով թատերական ներկայացումներու, շարժապատկերի աշխարհի մակարդակին հասցնելու, աւելին. համամարդկային գրական-գեղարուեստական հարթակներու վրայ ներկայացնելու:

Շնորհակալութեան խօսք՝

Վաստակաւոր գրող, մտաւորական ու այս գիրքի ջանադիր խմբագիր Յակոբ Պալեանին, որուն հոգեբորբ խանդավառութիւնը զգալի է՝այս հատորի լոյս աշխարհ գալուն:

Համազգայինի «Վ. Սէթեան» հրատարակչատան, որ 2016-ին գոհունակ սրտով եւ յանձնառութեան զգացումով տպած է այս եզակի հատորը:

Համազգայինի գրասէր մեկենասներուն, որոնց բիւրեղ հաւատքին արգասիքն է գեղատիպ այս գիրքը:

Անն Բարսեղեանին՝ Պերճուհիի թոռան, որ թիկունք է կանգնած ու մղած, որ Սարգիս, Պերճուհի եւ Արմէն Բարսեղեաններու յիշատակը վառ մնայ հատորի լոյս ընծայումով:

ՀԱՄԲԻԿ ՊԻԼԱԼԵԱՆ

ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՄԻՋԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԿԱՌՈՅՑՆԵՐՈՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԷՋ

Արամ Ա. վեհափառ հայրապետին հրաւէրով, 2-6 նոյեմբեր 2026-ին, Անթիլիասի մայրավանքին մէջ տեղի պիտի ունենայ եկեղեցիներու եւ միջեկեղեցական կառոյցներու ընդհանուր քարտուղարներու համաժողովը:

Համաժողովին կը մասնակցին 25 ընդհանուր քարտուղարներ՝ Զուիցերիայէն, Դանիայէն, Անգլիայէն, Վատիկանէն, Միացեալ Նահանգներէն, Գերմանիայէն, Հնդկաստանէն, Սկովտիայէն, Իտալիայէն, Պաղեստինէն, Լեհաստանէն, Քանատայէն, Քոլոմպիայէն եւ Պրազիլէն: Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը կը ներկայացնէ Հրանդ ծ. վրդ. Թահանեան:

Համաժողովի բացման նիստին Արամ Ա. կաթողիկոս պիտի ներկայացնէ դասախօսութիւն մը՝ «Միջեկեղեցական շարժումը դիմագրաւող մարտահրաւէրները» նիւթով:

Համաժողովի ընթացքին մասնակիցները պիտի ունենան զեկուցական, քննական եւ խորհրդակցական նիստեր՝ քննարկելով եկեղեցիներուն եւ միջեկեղեցական շարժումին դիմագրաւած այժմէական մարտահրաւէրները:

Յայտնենք, որ ընդհանուր քարտուղարներու այս խորհուրդը շուրջ 70 տարիէ ի վեր կը գործէ՝ իբրեւ միջեկեղեցական խորհրդակցութեան եւ գործակցութեան հարթակ, նպատակ ունենալով քննարկել եկեղեցիները յուզող հրատապ հարցերը եւ որոնել համապատասխան լուծումներ:

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ՝ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՇՈՒՈ՞Ց

Կարելի՞ է խաղաղութիւն հաստատել՝ աստիճանաբար նահանջելով այն ազգային եւ պետական սկզբունքներէն, որոնց վրայ կառուցուած է Հայաստանի անկախութիւնը:

Խաղաղութիւնը ժողովուրդի մը բաղձանքն է, պետութեան մը կարեւորագոյն նպատակներէն մէկը եւ ապագայի նկատմամբ վստահութիւն ներշընչող պայման: Սակայն խաղաղութեան արժէքը կը չափուի ո՛չ միայն պատերազմներու բացակայութեամբ, այլ նաեւ այն պայմաններով, որոնց մէջ ան կը հաստատուի: Երբ խաղաղութեան ճանապարհը կը սկսի ազգային յիշողութեան վերանայման, պետական սկզբունքներու նահանջի եւ գերիշխանութեան դրոյթներու վերասահմանման պահանջներով, բնականաբար հարց կը ծագի՝ ի՞նչ խաղաղութիւն կը կառուցենք եւ ի՞նչ գնով:

Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի վերջին յայտարարութիւնը, թէ 1990-ի Անկախութեան հռչակագիրը «հակապետական» է, եւ անոր դրոյթներով անկախ պետութիւն ունենալը անկարելի կը դառնայ, քաղաքական լուրջ հարցադրումի մը դէմ յանդիման կը կանգնեցնէ հայ հասարակութիւնը: Փաստաթուղթ մը, որ ծնունդ առած է երկրաշարժի աւերներուն, շըրջափակման, Խորհրդային Միութեան փլուզման, Արցախի ազատագրական պայքարին եւ պատերազմի սպառնալիքի պայմաններուն մէջ, այսօր կը ներկայացուի իբրեւ անկախ պետականութեան խոչընդոտ:

Սակայն տարօրինակ տրամաբանութիւն մը կը յայտնուի այս պնդումին մէջ: Այդ հռչակագիրով Հայաստանը վերականգնեց իր անկախ պետականութիւնը, միջազգային ճանաչում ձեռք բերաւ, անդամակցեցաւ Միացեալ ազգերու կազմակերպութեան եւ տասնամեակներ շարունակ գոյատեւեց՝ անցնելով պատերազմներու, ճըգնաժամերու եւ քաղաքական ցնցումներու ընդմէջէն: Հիմա, կարծես, կը պարզուի, թէ այդ ամբողջ ընթացքին պետութիւնը գոյութիւն ունեցած է իր իսկ գոյութեան համար անյարմար փաստաթուղթի մը հովանիին տակ: Պետականութեան պատմութեան այս նոր մեկնաբանութիւնը, մեղմ ըսած, ուշագրաւ է:

Անկախութեան հռչակագիրը կրնայ քննարկուիլ, անոր որոշ դրոյթներ կըրնան վերամեկնաբանուիլ, իսկ ժամանակի պահանջները կրնան նոր քաղաքական լուծումներ պարտադրել: Սակայն պետականութեան հիմնադիր փաստաթուղթը հակապետական որակելը բոլորովին տարբեր հարց է: Առաւել եւս, երբ այդ վերագնահատումը կը զուգադիպի Ազրպէյճանի այն պահանջներուն, որոնք ուղղուած են Հայաստանի սահմանադրական եւ քաղաքական հիմքերու փոփոխութեան:

Վարչապետը կը պնդէ, որ հռչակագիրի գաղափարախօսութենէն հրաժարիլը որեւէ կապ չունի Պաքուի կողմէ հնչող մնայուն ու բացայայտ պահանջներուն կամ արտաքին ուժերու հետ եւ ամբողջութեամբ կը բխի Հայաստանի շահերէն: Սակայն քաղաքականութեան մէջ զուգադիպութիւնները կրնան հարցերու առիթ տալ: Երբ արտաքին հակառակորդը որոշ պահանջներ կը ներկայացնէ, իսկ երկրի իշխանութիւնը կը սկսի նոյն ուղղութեամբ վերանայիլ իր պետական հիմնադրոյթները, հասարակութիւնը իրաւունք ունի հարցնելու՝ ո՞ւր կը վերջանայ ինքնուրոյն որոշումը, եւ ո՞ւր կը սկսի արտաքին պայմաններուն յարմարելու ընթացքը:

Արցախի հարցը այս ամբողջ գործընթացին ամէնէն ցաւոտ հանգոյցն է: Տարիներ շարունակ հայ ժողովուրդը Արցախի ինքնորոշման իրաւունքը նկատած է ազգային պայքարի կարե-ւորագոյն սկզբունքներէն մէկը: Այսօր, երբ Արցախը բռնի հայաթափած է, իսկ վերադարձի իրաւունքը, գերիներու եւ անյայտ կորսուածներու հարցերը տակաւին կը սպասեն արդար լուծման, պատմական յիշողութիւնը քաղաքական անյարմարութիւն նկատելու որեւէ փորձ կրնայ նոր զիջումի վերածուիլ: Պատմութեան ուրացումը սեփական անցեալէն հրաժարելու եւ ուրիշներուն կողմէ գրուած պատմութեան մէջ սեփական հետքը կորսնցնելու վտանգաւոր ճամբան է:

Նոյնքան մտահոգիչ է Սիւնիքի ճանապարհի եւ «Թրամփի ուղի»-ի շուրջ ստեղծուած անորոշութիւնը: Տարածշրջանային հաղորդակցութիւններու ապաշրջափակումը կրնայ տնտեսական նոր կարելիութիւններ ստեղծել, սակայն՝ Հայաստանի ինքնիշխանութեան, սահմանային եւ մաքսային վերահսկողութեան, անվտանգութեան ու տարածքային ամբողջականութեան լիարժէք պահպանման պայմանով: Սիւնիքը Հայաստանի հարաւային դարպասն է՝ աշխարհագրական ու ռազմավարական հանգոյց մը, որ կ՛ապահովէ Հայաստանի ցամաքային կապը Իրանի հետ եւ կենսական նշանակութիւն ունի երկրի տարածքային ամբողջականութեան ու անվտանգութեան համար:

Ընդդիմադիր շրջանակներու վերջին պնդումները, թէ Սիւնիքի ճանապարհը արդէն իսկ տրուած է Ալիեւին, եւ իշխանական պատասխաններուն մէջ յայտնուած տարածքային ու վերահսկողական մանրամասնութիւնները կը յառաջացնեն նոր հարցումներ: Այդ պնդումները տակաւին կը կարօտին փաստաթղթային հաստատման: Սակայն իշխանութեան պարտականութիւնն է հրապարակաւ յստակեցնել, թէ ո՛վ պիտի վերահսկէ ճանապարհը, ի՞նչ պիտի ըլլան մաքսային եւ սահմանային լիազօրութիւնները, ինչպիսի՞ դեր պիտի ունենան օտար ուժերը: Ժողովուրդը պարտաւոր չէ պետական որոշումներու բովանդակութիւնը գուշակել՝ պաշտօնական յայտարարութիւններու տողատակը կարդալով:

Այս ամբողջին վրայ կու գայ նաեւ աւելնալու նոր Սահմանադրութեան հարցը: Վարչապետին յայտարարութիւնը, թէ ընդդիմութեան կարելի է ներկայացնել այնպիսի առաջարկ մը, որմէ ան չի կրնար հրաժարիլ, իսկ անհրաժեշտութեան պարագային, հանրային ճնշում բանեցնել՝ հանրաքուէի ուղին հարթելու համար, ժողովըրդավարական մշակոյթի մտահոգիչ պատկեր մը կը ներկայացնէ: Սահմանադրութիւնը իշխանութեան քաղաքական ծրագիրին յարմարեցուած հագուստ մը չէ, զոր ամէն ընտրութենէ առաջ կարելի է ձեւափոխել: Անիկա պետութեան հիմնարար համաձայնութիւնն է իր քաղաքացիներուն հետ:

Ընդդիմութեան առաքելութիւնը իշխանութեան առաջարկները քննադատաբար ուսումնասիրելն է, վիճարկելն ու անոնց դիմաց քաղաքական այլընտրանքներ առաջադրելը՝ ի պաշտպանութիւն հանրային շահին: Իսկ իշխանութեան պարտականութիւնն է հանրութիւնը համոզել փաստարկներով, ոչ՝ ճնշումներով: Երբ քաղաքական համաձայնութիւնը կը փնտռուի այնպիսի առաջարկով, որմէ դիմացինը «չի կըրնար հրաժարիլ», ժողովրդավարութիւնը

ԱՀԱՐՈՆ ՇԽՐՏԸՄԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 6

ՅՈՒԶ ԵՐԵԿՈՅ՝ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԻՐՄԱ ԳԱՊԱՔԵԱՆ-ՏԷՏԷԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Հովանաւորութեամբ Լիբանանի հայոց թեմի առաջնորդ Շահէ արք. Փանոսեանի եւ կազմակերպութեամբ Համազգայինի, «Նոր սերունդ»-ի, ՀԲԸՄ-ՀԵԸ «Անդրանիկ»-ի եւ Թէքէեան մշակութային միութիւններուն, հինգշաբթի, 22 հոկտեմբեր 2026-ին, երեկոյեան ժամը 8:00-ին «Յակոբ Տէր Մելքոնեան» թատերասրահին մէջ տեղի ունեցաւ յուշ երեկոյ՝ նուիրուած սփիւռքահայ բազմավաստակ ասմունքող Իրմա Գապաքեան-Տէտէեանի յիշատակին:

Երեկոն առիթ մը եղաւ վերարժեւորելու Իրմային կեանքն ու վաստակը, հայ գեղարուեստական խօսքի տարածման եւ հայոց լեզուի ու գրականութեան հանրահռչակման մարզէն ներս անոր ունեցած ներդրումը, ինչպէս նաեւ՝ այն հետքը, զոր ան ձգած է իր ունկնդիրներուն, աշակերտներուն եւ մշակութասէր հանրութեան յիշողութեան մէջ:

Հանդիսութեան բացման խօսքը արտասանեց Նայիրի Ադամեան, որ անդրադարձաւ ձեռնարկին նպատակին՝ յարգանքի տուրք մատուցել Իրմա Գապաքեանի յիշատակին, վերյիշել անոր կեանքն ու վաստակը եւ արժեւորելու այն մնայուն հետքը, զոր ան ձգած է համայնքային կեանքին մէջ: Այդ հետքը կ'արտայայտուի «Վանայ Ձայն»-ի «Բարի լոյս» յայտագիրին ունկնդիրներուն, իբրեւ ուսուցչուհի՝ իր աշակերտներուն, եւ իբրեւ ասմունքող ու դերասան՝ մշակութասէր հանրութեան մէջ:

Ադամեան շեշտեց, որ թէեւ մարդուն ներկայութիւնը այս աշխարհին վրայ ժամանակաւոր է, սակայն կան անձեր, որոնք իրենց գործով, նուիրումով եւ մարդկային արժանիքներով մնայուն յիշատակ կը ձգեն: Իրմա Գապաքեանի յիշատակին նուիրուած ձեռնարկը, հետեւաբար, ոչ միայն անցեալը վերյիշելու, այլ նաեւ անոր կեանքն ու վաստակը վերարժեւորելու եւ յաւերժացնելու առիթ մըն է:

Նայիրի Ադամեան յայտնեց, որ ձեռնարկին աւարտին ներկաներուն պիտի բաժնուի Իրմային ամուսնոյն՝ Խաչիկ Տէտէեանի՝ իր կողակիցին յիշատակին նուիրած «Բարի լոյս» հատորը, որուն առաջին էջին վրայ ան կը գրէ.

«Մեզ բաժնեց մահը, բայց մահէն անդին դուն յաւերժ կ'ապրիս,
Որպէս վարդ կը բացուիս մեզի ամէն առաւօտ,
Բարի լոյսդ կը բաշխես մեզի ու բոլոր սիրելիներուդ...»:

Ան իր խօսքը եզրափակեց՝ յոյս յայտնելով, որ հանդիպումը ներկաներուն համար ըլլայ ոչ միայն յիշատակի, այլ նաեւ արժեւորումի եւ ներշնչումի պահ մը, իսկ Իրմա Գապաքեանին յիշատակը մնայ վառ բոլորին սրտերուն եւ յիշողութեան մէջ:

Ապա ցուցադրուեցաւ Իրմա Գապաքեան-Տէտէեանի ասմունքէն եւ լուսանկարներէն բաղկացած տեսերիզ մը՝ ներկաներուն առիթ ընծայելով վերապրիլ անոր բեմական ներկայութիւնն ու գեղարուեստական արտայայտութեան առանձնայատկութիւնները:

Յայտագիրին գեղարուեստական բաժինով Աւետիս Տիպան արտասանեց «Բարի լոյս յուշարար» ստեղծագործութիւնը: Համազգայինի «Գուսան» երգչախումբը, Համազգայինի «Քնար» պարախումբին ընկերակցութեամբ, կատարեց Կանաչեանի «Հայոց հովիկ» եւ Խաչատուր Աւետիսեանի «Իմ եղէգ» գործերը: «Նոր սերունդ»-ի պարախումբը հանդէս եկաւ «Տլէ եաման» եւ «Զանգեզուր» պարերով:

ՀԲԸՄ-ՀԵԸ-ի քառեակը կատարեց Կոմիտասի «Ալ այլուղս» եւ «Շողեր ջան» ստեղծագործութիւնները: Քառեակին մաս կը կազմէին առաջին ջութակ՝ Ալեք Տօնէրեան, երկրորդ ջութակ՝ Մարինա Սարաճ, ալթ՝ Ծաւի Թորիկեան եւ թաւջութակ՝ Առնօ Տօներեան:

Երեկոյին բանախօսն էր Սեդա Խտըշեան, որ իր խօսքին մէջ անդրադարձաւ Իրմա Գապաքեան-Տէտէեանի բացառիկ ասմունքային արուեստին, հայերէնի եւ բանաստեղծութեան հանդէպ անոր ունեցած խոր սիրոյն ու նուիրումին, ինչպէս նաեւ՝ գեղարուեստական խօսքը ճշգրիտ, յստակ եւ զգացական հարստութեամբ ունկնդիրին փոխանցելու շնորհքին:

Ան ընդգծեց, որ ասմունքը պարզապէս բանաստեղծութիւն մը բարձրաձայն կարդալ չէ, այլ՝ բանաստեղծին ապրումներուն ու հոգեվիճակներուն հաղորդակից դառնալու եւ զանոնք ունկնդիրին փոխանցելու արուեստ: Անոր համաձայն, գեղարուեստական խօսքի ուժը կը կայանայ լեզուական կշռոյթին, հնչիւններուն եւ բանաստեղծական պատկերներուն ճշգրիտ ընկալման մէջ, որոնք ունկնդիրը կը տանին ինքնաճանաչողութեան եւ մարդկային ու համամարդկային արժէքներու վերարժեւորման:

Բանախօսը շեշտեց, որ Իրման այդ արուեստին տիրապետած էր՝ իր բացառիկ տաղանդին, մանրակրկիտ պատրաստութեան, լեզուական բծախնդրութեան եւ արտասանութեան մաքրութեան շնորհիւ: Անոր համար հայերէն բառը եւ բանաստեղծական խօսքը պարզապէս արտասանուելիք նիւթ չէին, այլ՝ արժէք մը, որուն հանդէպ անհրաժեշտ էր ունենալ խոր յարգանք եւ պատասխանատու վերաբերում: Իրման կը սիրէր բանաստեղծութիւնը, կ'ուսումնասիրէր զայն եւ ապա իր ձայնի ելեւէջներով, նուրբ զգայնութեամբ եւ յուզական արտայայտչականութեամբ կը կենդանացնէր բանաստեղծին ներաշխարհը:

Խտըշեան յիշեց նաեւ Իրմայի ուսուցչուհիին՝ օրիորդ Յասմիկ Պապեանը, որ Սրբուհի Շուշան միջնակարգ-երկրորդական վարժարանին մէջ քաջալերած էր անոր ասմունքային շնորհքը եւ նպաստած՝ անոր առաջին յաջողութիւններուն: Ան յիշեց նաեւ գրող ու բանաստեղծ Պեպօ Սիմոնեանին դերը Իրմայի գեղարուեստական կազմաւորման մէջ, ինչպէս նաեւ՝ անոր կապը Թէքէեան, Համազգային, «Նոր սերունդ» եւ ՀԲԸՄ-ի մշակութային բեմերուն հետ:

Ս. Խտըշեան դիտել տուաւ, որ Իրմային երկարամեայ գործունէութիւնը «Վանայ Ձայն»-ի «Բարի լոյս» առաւօտեան յայտագիրին մէջ անոր առիթ տուած էր լայն լսարանին փոխանցելու հայ գրականութեան գանձերը: Բայց եւ այնպէս, ան մտահոգութիւն յայտնեց ասմունքի արուեստին նկատմամբ հետաքրքրութեան նուազումին եւ դպրոցական կրթութեան մէջ անոր սահմանափակ տեղ յատկացուելուն առնչութեամբ: Ան յիշեց հայ բեմական ասմունքի երախտաւորներէն Սուրէն Քոչարեանը եւ կարեւոր նկատեց դպրոցական ասմունքի մրցումներու կազմակերպումը՝ աշակերտներուն մէջ հայ բանաստեղծութեան եւ հայերէնի հանդէպ սէր զարգացնելու նպատակով:

Բանախօսին խօսքին առանցքը հայոց լեզուի, ազգային ինքնութեան, գրականութեան եւ մշակութային ժառանգութեան պահպանումն էր: Ան ընդգծեց, որ բանաստեղծական խօսքը նոր սերունդներուն փոխանցելը միայն գեղարուեստական դաստիարակութեան հարց չէ, այլ նաեւ՝ հայեցի կազմաւորման եւ ազգային ինքնութեան պահպանման կարեւոր միջոց: Իրմա Գապաքեան-Տէտէեանի կեանքն ու վաստակը, այս իմաստով, կը ներկայացնեն այն նուիրումին օրինակը, որուն շնորհիւ հայերէն խօսքը կը շարունակէ ապրիլ բեմերէն եւ սերունդէ սերունդ:

Յայտագիրին ընթացքին Իրմայի նախկին աշակերտներէն՝ Ճեմարանի 11-րդ դասարանի աշակերտ Լիլիթ Տեմիրճեան արտասանեց Միսաք Մեծարենցի եւ Պարոյր Սեւակի գործերէն հատուածներ:

Իր կարգին, Խաչիկ Տէտէեան սրտի խօսքով մը յիշեց իր կեանքի ընկերուհիին եւ արտասանեց անոր նուիրուած բանաստեղծութիւն մը՝ վեր առնելով Իրմայի տաղանդը, անոր ձայնին զօրութիւնն ու քնքշանքը, բառերուն հմայք եւ խորք հաղորդելու կարողութիւնը, ինչպէս նաեւ՝ հայ բանաստեղծութեան հանդէպ ունեցած անշահախնդիր նուիրումը:

Խաչիկ Տէտէեան իր խօսքին մէջ անդրադարձաւ 18 դեկտեմբեր 2024-ին Իրմայի մահուան պատճառած անդառնալի կորուստին՝ դիտել տալով, թէ հակառակ անոր որ Իրմայի մահուան երկրորդ տարելիցը կը մօտենայ, սակայն տակաւին դժուար է հաւատալ անոր բացակայութեան: Ան նշեց՝ Իրման հեռացաւ լուռ ու անձայն, առանց գանգատի, բայց ձգեց վէրք մը, որ ժամանակի ընթացքին կը շարունակէ ցաւ պատճառել:

Տէտէեան յիշեց նաեւ Իրմայի խօսքը, զոր ան յաճախ կ'արտասանէր «Վանայ Ձայն»-ի «Բարի լոյս» յայտագիրին մէջ. «Թռչունը կ'երգէ, ո՛չ որովհետեւ պատասխան ունի տալիք, այլ կ'երգէ, որովհետեւ երգ մը ունի սրտին մէջ»:

Խաչիկ Տէտէեան այս խօսքին ընդմէջէն բնորոշեց իր կողակիցին էութիւնը՝ իբրեւ անձի մը, որ իր սըրտին մէջ ունեցածը փոխանցեց ունկնդիրներուն եւ իր լռութեան մէջ իսկ կը շարունակէ խօսիլ անոնց սրտերուն ու հոգիներուն:

Ան ընդգծեց, որ Իրման Մեծարենցի բանաստեղծութեան սիրահար էր եւ, ինչպէս բանաստեղծը, Իրման եւս ուրախութիւնը կը գըտնէր ուրիշներուն ուրախութեան մէջ: Համեստ էր իր մեծութեան մէջ, սակայն մեծ՝ իր գործին հանդէպ ունեցած հաւատքով: Տէտէեանի համաձայն, ասմունքի արուեստը կը պահանջէ լեզուին, բանաստեղծին էութեան, ձայնի ելեւէջներուն եւ հոգեկան նրբազգայնութեան տիրապետում, եւ Իրման իր տաղանդը ամբողջութեամբ ի սպաս դրաւ հայ մշակոյթին:

Խաչիկ Տէտէեան շնորհակալութիւն յայտնեց երեկոյին նախաձեռնող անձերուն եւ լիբանանահայ չորս մշակութային միութիւններուն՝ այս ձեռնարկը միասնական ուժերով կազմակերպելուն համար: Ան իր երախտագիտութիւնը յայտնեց նաեւ Լիբանանի հայոց թեմի առաջնորդ Շահէ արք. Փանոսեանին՝ երեկոն հովանաւորելուն, Սեդա Մարկոսեան- Խտըշեանին՝ Իրմային վաստակը խորաթափանց կերպով ներկայացնելուն, ինչպէս նաեւ՝ նախաձեռնութեան կազմակերպիչներուն, գեղարուեստական յայտագիրին մասնակից արուեստագէտներուն, «Յակոբ Տէր Մելքոնեան» թատերասրահի վարչութեան, մամուլի ներկայացուցիչներուն, «Վանայ Ձայն»-ին, Համազգայինի հրատարակչատան, **թեքնիք** պատասխանատուներուն եւ տեսերիզին հեղինակ Սեւակ Սաղպազարեանին:

Ան տեղեկացուց, որ իր զգացումները, սէրն ու յարգանքը Իրմային հանդէպ արտայայտած է անոր նուիրուած 56 բանաստեղծութիւններու հատորով մը, որուն մէջ ամփոփուած են իր ցաւը, երախտագիտութիւնը եւ Իրմայի վաստակին հանդէպ ունեցած յարգանքը: Խօսելով Իրմայի ուսուցչական գործունէութեան մասին՝ ան ուրախութեամբ յայտնեց, որ Թորոնթոյի Հայ օգնութեան միութեան ամէնօրեայ վարժարանին մէջ, ուր Իրման պաշտօնավարած էր, անոր անունով հաստատուած է տարեկան ասմունքի մրցոյթ մը՝ եօթներորդէն տասներկուերորդ դասարաններու աշակերտներուն մասնակցութեամբ: Նախաձեռնութեան նպատակն է աշակերտները մօտեցնել ասմունքի արուեստին եւ շարունակել Իրմային ձգած ժառանգութիւնը:

Յուշ երեկոյի ընթացքին կազմակերպիչ մշակութային միութիւններուն ներկայացուցիչները յուշանուէր յանձնեցին Խաչիկ Տէտէեանին:

Ապա յայտարարուեցաւ, որ Տէտէեան ընտանիքը Լիբանանի մէջ պիտի հաստատէ «Իրմա Գապաքեան-Տէտէեան» անունը կրող աշակերտական ասմունքի հիմնադրամ, որուն մասին յաւելեալ տեղեկութիւններ պիտի տրուին հետագային:

Լիբանանի հայոց թեմի առաջնորդ Շահէ արք. Փանոսեան այս առիթով արտասանած իր սրտի խօսքին մէջ անդրադարձաւ Իրմա Գապաքեան-Տէտէեանի յիշատակին, անոր մարդկային արժանիքներուն եւ համայնքային կեանքին մէջ ունեցած ներդրումին:

Ան ընդգծեց մեզմէ յաւիտենապէս բաժնուած մեր սիրելիները յիշելու պարտաւորութիւնը, մանաւանդ անոնք, որոնք իրենց նուիրումով, ծառայութեամբ եւ մարդկային առաքինութիւններով գեղեցիկ յիշատակներ ձգած են իրենց շրջապատին մէջ: Իրենց կեանքով բարիք գործած եւ ներկայութեամբ խաղաղութիւն ու ջերմութիւն սփռած անձերը կը շարունակեն ապրիլ իրենց ձգած յիշատակներուն ընդմէջէն, դիտել տուաւ առաջնորդը:

Անդրադառնալով յուշ երեկոյին խորհուրդին՝ Շահէ արք. Փանոսեան նշեց, որ կան յիշատակներ, որոնք ժամանակի ընթացքին կը մաշին եւ կը մատնուին մոռացութեան, սակայն կան նաեւ այնպիսիները, որոնք ժամանակին հետ կը հարստանան ու կը գեղեցկանան: Շատեր կը մոռցուին, մինչ ուրիշներ իրենց գործերով եւ մատուցած ծառայութիւններով հետզհետէ աւելի կը մեծնան: Սըրբազան հօր համաձայն՝ Իրմա Գապաքեան-Տէտէեան այն անձնաւորութիւններէն է, որ իր վաստակով ու մարդկային նկարագիրով կը շարունակէ ապրիլ եւ յիշատակով պատգամ մը փոխանցել մեզի: Մահը կը տանի այն, ինչ որ սահմանուած է մեռնելու, սակայն կ'ապրի այն, ինչ որ սահմանուած է անմահանալու:

Սրբազան հայրը նշեց, որ յուշ երեկոն արթնցուց Իրմային հետ ներկաները կապող բազմաթիւ յիշատակներ, որոնք միաժամանակ կը յուզեն սիրտերը եւ կ'ամրջեն կորստեան վէրքը: Ան վկայեց, որ Իրման, իր պարզութեամբ ու համեստութեամբ, պատրաստ էր իր կարողութիւններն ու ծառայութիւնը տրամադրելու բոլորին: Այդ պատճառով ալ անոր ձայնն ու ներկայութիւնը չեն ջնջուած զինք ճանչցողներուն յիշողութենէն: Անոր փոխանցած վայելքն ու հրճուանքը կը շարունակեն ապրիլ թէ՛ մտերմութեան պահերուն եւ թէ՛ հայ մշակութային բեմերուն վրայ անոր հանդիսաւոր ելոյթներուն յիշատակով:

Շահէ արք. Փանոսեան կարեւոր նկատեց կազմակերպումը նման յուշ երեկոներու, կազմակերպումը, որոնք առիթ կ'ընծայեն միասին յիշելու հանգուցեալը, կիսելու կորստեան ցաւը եւ վերարժեւորելու անոր թողած ժառանգութիւնը: Ան ընդգծեց, որ Իրմա Գապաքեան-Տէտէեանին յիշատակը կը պայծառանայ նաեւ այն աշխատանքներուն եւ նուիրումին ընդմէջէն, որոնց շարունակութիւնը վըստահուած է զինք յիշողներուն: Սըրբազան հայրը բարձր գնահատեց երեկոն կազմակերպող մարմիններուն նախաձեռնութիւնը՝ մաղթելով, որ միասնական աշխատանքի այս ոգին տարածուի նաեւ համայնքային կեանքի այլ բնագաւառներուն մէջ:

Իր խօսքին վերջին բաժինին մէջ Լիբանանի հայոց թեմի առաջնորդը անդրադարձաւ Իրմա Գապաքեան-Տէտէեանի եւ Լիբանանի միջեւ եղած կապին: Ան շեշտեց, որ Իրման կը պատկանէր նաեւ լիբանանեան իրականութեան, եւ անհրաժեշտ է յիշել այն հարազատ արժէքներն ու ձեռքբերումները, որոնք կերտուած են Լիբանանի մէջ՝ հայ ժողովուրդի զաւակներուն աշխատանքով եւ այս երկրին ընձեռած կարելիութիւններուն շնորհիւ: Մասնաւորաբար ներկայ տագնապալի պայմաններուն մէջ, ան կոչ ուղղեց չմոռնալու, որ Լիբանանի հայութեան կերտած մշակութային եւ ազգային վաստակը իր կարեւոր տեղը ունի ոչ միայն այս երկրին, այլ նաեւ ամբողջ հայ աշխարհին մէջ:

Սրբազան հայրը իր խօսքը եզրափակեց աղօթքով՝ հայցելով, որ Իրմա Գապաքեան-Տէտէեանի հոգին յաւիտենականութեան մէջ խաղաղութեամբ հանգչի:

Երեկոյին փակման խօսքը արտասանեց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Արամ Ա. վեհափառ հայրապետի ներկայացուցիչ, կաթողիկոսարանի դիւանապետ Տաճատ եպս. Աշըքեան, որ կարդաց հայրապետական պատգամը, որուն մէջ Արամ Ա. վեհափառ հոգեկան գոհունակութիւն կ'արտայայտէ Իրմա Գապաքեան-Տէտէեանի յիշատակին նուիրուած ձեռնարկին առիթով՝ ընդգծելով, որ այս հանդիպումը կարելիութիւն ընծայեց յարգանքի, սիրոյ եւ երախտագիտութեան զգացումներով լուսարձակի տակ բերելու անոր բեղուն կեանքն ու հարուստ վաստակը հայ մշակոյթի, մասնաւորաբար՝ ասմունքի արուեստի մարզէն ներս:

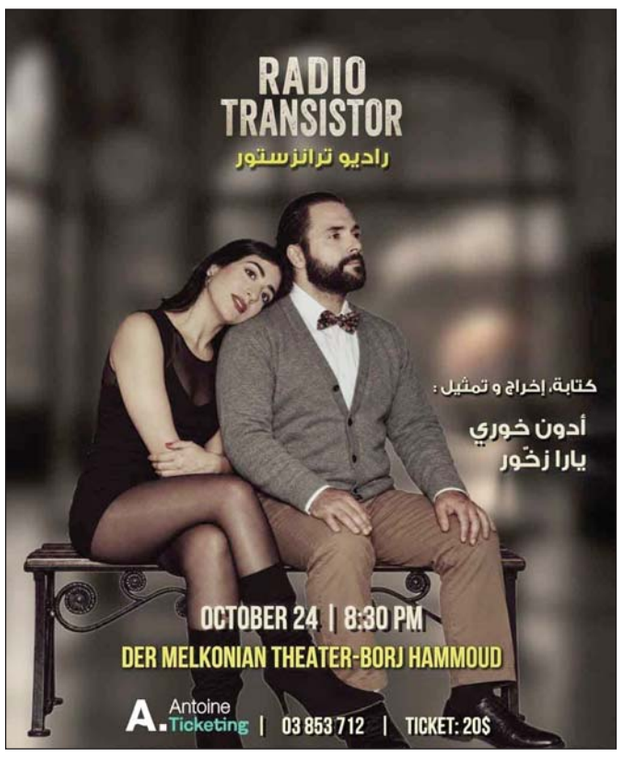

Պատգամին մէջ նշուեցաւ, որ Իրմա Գապաքեան-Տէտէեան անջնջելի հետք ձգած է իր շրջապատին, համայնքային կեանքին եւ զինք անձամբ կամ հայ բեմէն ճանչցած անձերուն սրտերուն մէջ: Որոշ անձերու ներկայութիւնը ժամանակով կը չափուի, սակայն անոնց ձգած ժառանգութիւնը կ'անցնի ժամանակի սահմանները: Իրմային կեանքն ու վաստակը այդպիսի ժառանգութեան օրինակ են, որ կը շարունակէ ներշնչել նոր սերունդները:

Հայրապետական պատգամով կը նշուի, որ Արամ Ա. կաթողիկոսը՝ բարձր գնահատելով հանգուցեալ Իրմա Գապաքեան-Տէտէեանի վաստակն ու նուիրումը, յետմահու անոր կը շնորհէ «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանը: Վեհափառ հօր օրհնութեամբ շքանշանը յանձնուեցաւ Իրմայի ամուսնոյն՝ Խաչիկ Տէտէեանին՝ իբրեւ հանգուցեալին արժէքաւոր ժառանգութեան եւ նուիրեալ ծառայութեան գնահատանքի արտայայտութիւն:

Յուշ-երեկոն անգամ մը եւս ընդգծեց Իրմա Գապաքեան-Տէտէեանի վաստակին նշանակութիւնը հայ մշակութային կեանքին մէջ: Անոր ասմունքային արուեստը, հայերէնի եւ գրականութեան հանդէպ ունեցած սէրը, ուսուցչական գործունէութիւնն ու մշակութային բեմերուն վրայ կատարած ծառայութիւնը կը շարունակեն մնալ յիշատակ եւ ներշնչման աղբիւր: Անոր անունով աշակերտական ասմունքի հիմնադրամ հաստատելու նախաձեռնութիւնը եւ Թորոնթոյի ՀՕՄ-ի ամէնօրեայ վարժարանին մէջ հաստատուած մրցոյթը կը միտին այդ ժառանգութիւնը փոխանցել նոր սերունդներուն՝ հայ գեղարուեստական խօսքը պահելով կենդանի եւ կենսունակ:

ՅԱՐԱԴԻՐ ԷԱԿՆԵՐՈՒ ԿԱՅԱՐԱՆԸ

Դիտեցի «Յակոբ Տէր Մելքոնեան» թատերասրահի վարչութեան կազմակերպած հիւր թատերակ «Ռատիօ թրանզիսթոր»-ը: Շնորհակալ այս երկրորդ նման նախաձեռնութիւնը յոյժ օգտակար է բազմաթիւ առումներով: Շա՛տ բարի: Բեմագիր-բեմադրիչ-դերակատար Ատոն Խուրի եւ Եարա Չախուր վաղուց կողակից արհեստավարժ դերասաններ են: Այդ կըրնայ բացատրել ելոյթին «համարձակ» տեսարանները: Շուրջ չորս տարի առաջ ներկայացուցած են երաժշտախառն «Սուտի նման բան» **(Շի մըթլ ըլ քըզպ)** թատերակը՝ ամուսնական առօրեայի շուրջ: Տեսակցութեան մը ընթացքին անոնք յայտնած են, թէ ներկայ գործին մէջ եւս սպրդած են կենսագրական տարրեր: Այդ կը թելադրէ նաեւ անոնց վարուելակերպը բեմէն դուրս:

Թատերակը կը պատկանի ձեւաչափի մը, որուն դիմած են շարք մը հեղինակներ, ինչպէս՝ Է. Հեմինկուէյ (Սպիտակ փիղերու նման բլուրներ 1927), Ժ. Անուի (Eurydice 1941) եւ Ա. Արծրունի (Բարի լոյս պարոն Մաթտէոս) եւ այլք: Կայարանը անցումային վայր է: Իսկ ամայի կայարանը, ուր ոչ ոք կը ժամանէ, եւ ուրկէ ոչ ոք կը մեկնի, անհեթեթ սպասումի ճնշող տարածք մը, լուսանցքային եզերային անորոշ կացութիւն մը, «limbo» մը (1): Թերեւս Պեքեթի «Սպասելով Կոտոյին» թատրերգութենէն ներշնչուած շարք մը թատերակներ, ինչպէս՝ Waiting on Trains by D. M. Larson 1999 եւ Waiting for a Train by New Play Exchange Artists 2016, ընտրած են կայարանը: Ներկայ թատերակի ամէնէն մօտիկ զուգահեռն է Թոյկուն Օրպայի «Ժամը 21:15-ի շոգեկառքը», որուն տղամարդը աւարտական տեսարանին մէջ նոյնպէս կը վերանայ, սակայն՝ ոչ «Ռատիօ»-ի ցնցող, սարսափելի (uncanny) կերպով: Այդտեղ տղամարդը թերեւս կայարանի ոգին է, որ կը հեռանայ, երբ փոխանցած է իր ասքը: Մինչդեռ ներկայ գործի «տղամարդ»-ը անշունչ փուլ կու գայ:

Թատերակի վերնագիրը նախ եղած է «Անիծեալ խելացին» **(Ալ զեքի ալ մալուն)**: Ներկայ վերնագիրը աւելի յարիր նկատուած է քանի մը առումով: «Թրանզիսթոր»-ը ժամանակակից բջիջայինի նախակարապետը կարելի է համարել: Նախապէս ընտանիքներ երեկոյեան կը հաւաքուէին ձայնասփիւռի շուրջ եւ կ'ունկնդրէին նոյն ծրագիրը եւ կենդանի մըտքեր կը փոխանակէին: «Թրանզիսթոր»-ի հաղորդումը կ'ընտրէ եւ կ'ունկնդրէ ՄԷԿ անձ: Փոխադրելի «թրանզիսթոր»-ը իր կարմիր սիրուն արտաքինէն ներս կազմուած է ելեկտրական բաղադրիչներէ, որոնք լոկ ժխոր կ'արտաբերեն: Իմաստալի ոչինչ կ'իմանանք նաեւ լրագիրէն, որ աւելի ֆիզիքական պատուարի դեր կը կատարէ, քան՝ տեղեկատուական: «Ռատիօ»-ն երկու կերպարներուն նման է գոյութենական առումով: Կերպարները եւս, յատկապէս՝ «տղամարդ»-ը, լիարժէք մարդկային բնոյթ չունին: Պատերազմը հաշմած է գիրենք: Կինը կորսընցուցած է ստինքը, իսկ տղամարդը մասամբ կամ ամբողջովին կազմուած է յարադիր (prothese) անդամներէ եւ օրկաններէ: (Ատոն Խուրի այդ կ'արտայայտէր համոզիչ կաղութեամբ): Կերպարները անանուն են: Այդ կը թելադրէ, որ ունին ներկայացուցչական բնոյթ: Կայարան եկած են առանց ճամպրուկներու: Բարձրախօսը կը ծանուցէ բազմաթիւ շոգեկառքերու մեկնում՝ դէպի այլազան ոստաններ: Բայց երկու կերպարները կը մնան անտարբեր: Անոնց ճամբորդութիւնը ա՛յլ է: Անոր ուղեգիծը կ'անցնի ոչ թէ աշխարհագրութեան, այլ ժամանակի ընդմէջէն՝ լիբանանեան հաւաքական խոցի ցաւոտ, տագնապահար ժամանակի: «Կայարան» կու գան ոչ թէ որեւէ տեղ մեկնելու, այլ մարդկային յարաբերութիւն փնտռելու համար:

Կատարում.- Բեմը սեւ **հիւմըրի** անհեթեթի թատր մըն է: Բացի երկու նստարանէ՝ ոչ մէկ նմանութիւն ունի երկաթուղային կամ որեւէ այլ կայարանի: Խորապատկերի կեդրոնին, եռաստիճան բրգաձեւ շարժական պատուանդանի մը վրայ կը տեսնուի երախը բաց սեւաթոյր կազմած մը, զոր կարելի է մեկնաբանել բազմաթիւ ձեւերով: Պարագրութիւնը (choreography) խորապէս իմաստալից էր, յատկապէս՝ աւարտական տեսարաններուն մէջ: Տպաւորիչ էր յատկապէս՝ կնոջ մենախօսութեան տեսարանին մէջ, ուր երկուքը լոյսի զօրաւոր շեշտաւորումով (contrast) դանդաղ կը դառնան միաձոյլ արձանախումբի նման, որպէսզի հանդիսատեսը «բոլոր անկիւններէն» ականատես ըլլար անոր խոցին: Լուսաւորումը մեծ դեր ունէր ելոյթին մէջ: Տիրական էր պաղ կապոյտը, որ կը դրսեւորէր յարադիր կերպարի պակասաւոր մարդկայնականութիւնը: Շա՛տ բարի: Լուսաւորութեան կը հակադրուէր ուտի (վին) յուզական ջերմացընող երաժշտութիւնը: Շա՛տ բարի:

Այլազան նիւթերու շուրջ դեգերող երկխօսութիւնը աւելի կը ծառայէր երկուքի անհամատեղի եւ անհաշտելի դիրքերը, քան՝ որեւէ յստակ արձանագրելի ասք: Այդ կ'արտայայտէր նաեւ անոնց սեւ ու սպիտակ հագուկապը եւ պարագրութիւնը: Կինը հակամէտ էր ցանկայարոյց շարժումներու եւ պարի, իսկ «տղամարդ»-ը՝ դասախօսի ցպիկը ձեռին գրքունակ **(նահաուի)** բարբառով տեքստաշունչ սնամէջ ճըշմարտաբանութիւններու **(աֆորիզմ)** (2): Մեկնաբանելի էր մանկական խաղի այն տեսարանը, ուր երկուքը լարախաղացի շարժումներով ոտք առ ոտք իրարու կը մօտենան: Իսկ թէ ինչո՛ւ կրկին ու կրկին պարուհի ճկուն կնկան կը յաղթէր կաղացող «կիսամարդը», կը մնայ հանդիսատեսին հայեցողութեան:

Ելոյթին կիզակէտը պէտք է համարել այն տեսարանը, ուր տղամարդը կը փակուի սեւ փակոց խուցին մէջ եւ բարձրաձայն կը յայտնէ կամ կը վերապրի իր ցնցող յարադիր բնոյթի գործընթացը: Խուցը այդտեղ ձեւով մը խոստովանարանի կը վերածուի: Ի դէպ, առաջին քրիստոնեաները բարձրաձայն կը խոստովանէին (3): Անյոյս-անհաւատ թատերակը փոխ առած է կրօնականի միայն ձեւաբանութիւնը: Խոստովանութեան կը հետեւի մահ, այլ՝ ոչ թողութիւն: Աւարտական տեսարանին մէջ յարադիր տղամարդը փուլ կու գայ կնոջ համբոյրի ազդեցութեան տակ: Արձանախումբը լուսարձակի տակ այդտեղ կը նմանակէ Միքելանժելոյի ականաւոր «Փիեթա»-ն (4): Կինը անգամ մը եւս յուսախաբ կը հեռանայ: Բեմի առաջամասին կը մնայ խորհրդանշական, արտաքնապէս սիրուն, բայց ներքնապէս խաթարուած ռատիօ թրանզիսթորը:

Հուսկ բանք.- Բեմի վրայ էին լոկ երկու դերակատար: Պարզ էր սակայն, որ բեմէն դուրս կը բանէր արհեստավարժ աշխատակազմ: Խոր ցաւով կը հաստատեմ, որ «Յակոբ Տէր Մելքոնեան» սրահի վարչութեան ընծայած այս մեծապէս ուսանելի, մտածող հանդիսատես պատրաստող ելոյթը գրեթէ անտեսուած էր գաղութին կողմէ: Յատկապէս՝ թատերախումբերու անդամներուն եւ վարչութեան: Ո՛չ բարի: Սրահին մէջ անոնցմէ ոչ մէկը տեսայ: Այդտեղ էին սրահի յանձնախումբի անդամներ, Համազգայինի «Գ. Իփէկեան»-ի եւ երկու վեթերան դերասաններ: Այդտեղ տեսայ լոկ երկու բեմադրիչ՝ Յակոբ Տէր Ղուկասեանը, որ է թատերակի լուսաւորումի հեղինակը, եւ Սուրէն Խտըշեանը, որ է սրահի **թեքնիք** անձնակազմի անդամ: Հազա՛ր ափսոս:

ՀՐԱՉ ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ

29 հոկտեմբեր 2026

---

1. «Լիմպօ» սերած է լատիներէն limbus (եզերք) բառէն:

2. Տեքստ հայրն է վերլուծական երկրաչափութեան (analyic geometry)

3. Այդ կը կոչուէր Exomologesis, որուն տառացի թարգմանութիւնը «արտախօսում» է:

4. Ի դէպ, Փիեթա Միքելանժելոյէն շատ առաջ գեղանկարչական բներգ եղած է:

ԾԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՆՃԻՌՆԵՐԷՆ ԱՆԴԻՆ. «ՎԵՐԱՊՐԵԼ ՇԷՅՔՍՓԻՐԻՆ»-Ը ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՊԱՏԿԵՐԻ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԳՈՀԱՐՆԵՐԷՆ Է

Ծերութեան խորունկ կնճիռներուն ետին երբեմն կը պահուին ամէնէն վառ ու կրքոտ պատմութիւնները: Այս ճըշմարտութեան լաւագոյն վկայութիւնն էր Երեւանի «Ոսկէ ծիրան» միջազգային ժապաւէնի փառատօնի 2026 տարեշրջանի ամէնէն յուզիչ ու տպաւորիչ իրադարձութիւններէն մէկը՝ Իննա Սահակեանի եւ Ռուբէն Ղազարեանի համատեղ հեղինակած «Վերապրել Շէյքսփիրին» (Outliving Shakespeare) ժապաւէնը: «Արշալոյսի լուսաբացը» (Aurora's Sunrise) ցնցող գլուխ գործոցէն ետք, Սահակեան դարձեալ կը վերադառնայ մարդկային վերապրումի եւ յիշողութեան բնաբաններուն, սակայն այս անգամ՝ բոլորովին տարբեր, առաւել անմիջական, ջերմ ու քնարական լեզուամտածողութեամբ:

Ժապաւէնը մեզ կը տանի Երեւանի Նորքի խարխուլ, խորհրդային շրջանէն մնացած ծերանոցը, ուր թատերական բեմադրիչ Գառնիկ Սէյրանեանը կազմած է «Թարմանի» թատերախումբը՝ բնակիչներուն հետ բեմադրելու համար «Շէյքսփիրի մեղքերը» ինքնատիպ ներկայացումը: Մեր ընկերութիւնը յաճախ կը լուսանցքայնացնէ կամ մոռացութեան կը մատնէ տարեցները՝ զանոնք զրկելով ապրելու, սիրելու եւ արտայայտուելու իրաւունքէն: «Վերապրել Շէյքսփիրին»-ը կը ջնջէ այս անարդար սահմանը: Ժապաւէնին բեմադրիչները անհաւատալի ջերմութեամբ ու յարգանքով կը ներկայացնեն ծերանոցի հերոսները. Լիգիան, որ միշտ «պրիմա» դերասանուհի է իր հոգիով, կրակոտ Անահիտը, դերասան Սուրէնն ու մանաւանդ բեմադրիչ Գառնիկը: Հերոսները «խնամքի կարօտ ծերեր» չեն, այլ՝ կրքոտ, կատակասէր, վիրաւոր, բայց արժանապատուօրէն ապրող անհատականութիւններ, որոնք թատրոնի միջոցով կը վերագտնեն իրենց ձայնն ու գոյութեան իմաստը:

Այն, ինչ որ այս ժապաւէնը կը բարձրացնէ սովորական վաւերագրութենէն, անոր գեղարուեստական բացառիկ որակն ու տեսողական լեզուն է: «Վերապրել Շէյքսփիրին»-ը դիտելու ընթացքին հանդիսատեսը գրեթէ կը մոռնայ, թէ վաւերագրական ժապաւէն կը դիտէ. անիկա ունի՝ գեղարուեստական, բեմադրուած ժապաւէնի մը վայելչութիւնը, կշռոյթն ու խորութիւնը:

Այս բոլորին հիմնական շունչ տուողը երիտասարդ շարժանկարիչ Բագրատ Սարոյեանի ապշեցուցիչ ու չքնաղ լուսանկարչութիւնն է. տեսախցիկը չի ներխուժեր, այլ դռներու շրջանակներէն ու պատուհաններէն դուրս, լոյսի ու

ՌՈՒԲԷՆ ՃԱՆՊԱԶԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 6

ԱՅԼԵՒՍ ՆՈՅՆԸ ՉԷ...

Վերջերս ընտանիքով Երեւան գացած էինք: Նպատակը՝ մեր զաւակներուն հետ քիչ մը պտտիլ, յետոյ Երեւանի հրապարակին վրայ «վայելել» շատրուանները... Եօթը ութ տարիներէ ի վեր այս պտոյտները արդէն սովորութեան վերածուած են: Այս տարուանը բաւական ուշացած էր ինչ-ինչ պատճառներով: Նպատակը, ինչպէս ըսի, մեր զաւակներուն հետ պտտիլն է Երեւանի մէջ, անոնց ուրախութիւնը, մանկական զուարթ տրամադրութիւնը ապրիլ:

Նախորդող տարիներուն (բացի 2021 թուականինը, թէեւ ատկէ ետք ալ այլեւս նոյնը չէ) տարբեր համ ու հոտ կ'ունենային մեր այդ այցելութիւնները; Երէկուանը, սակայն, այդպիսին չէր... Այդպիսին չեղաւ աւելիով, երբ ներկայ անորոշ կացութեան վերաբերեալ մտածումներուս մէջ թաղուած՝ յանկարծ կողակիցս, սրտահատորս մեղմ ձայնով մը հարցուց. «Դուն ալ նոյնը կը զգա՞ս, նոյն ծանրութիւնը, նոյն ճնշումը...»:

Փաստօրէն կողակիցս ալ լուռ կերպով ինք եւս կը տառապէր ներքնապէս:

Այսօր գաղտնիք չէ, որ Հայաստանը կանգնած է բազմաշերտ ու գոյաբանական մարտահրաւէրներու դիմաց՝ հակառակ իշխող վարչախումբի այն անվերջ հաւաստիացումներուն, թէ երկիրը դէպի բարօրութիւն կ'ընթանայ, թէ՝ խաղաղութեան դարաշրջան մը արդէն կը բացուի, եւ թէ շատ չանցած՝ քաղաքացին պիտի ապրի աւելի ապահով, աւելի բարեկեցիկ ու աւելի խաղաղ պայմաններու մէջ: Սակայն այս հնչեղ խոստումները, որքան ալ յաճախ կրկնուին, դժուար թէ կարենան ծածկել իրականութիւնը: Ժողովուրդը իր առօրեային մէջ կը տեսնէ եւ կը զգայ այն, ինչ որ ո՛չ մէկ քարոզչութիւն կրնայ ժխտել:

Միւս կողմէ, այսպէս կոչուած, «հարեւան»-ը, ինչպէս զայն կը նախընտրեն կոչել գործող իշխանութիւնները, ո՛չ մէկ առիթ կը կորսնցնէ նոր սպառնալիքներ հնչեցնելու, նոր նախապայմաններ առաջադրելու եւ ռազմական ճնշումը շարունակելու: Անոր նպատակները ո՛չ միայն չեն փոխուած, այլ նաեւ օր ըստ օրէ կը դառնան աւելի բացայայտ: Այս պայմաններուն մէջ խաղաղութեան մասին խօսիլը՝ առանց արժանապատիւ եւ կայուն անվտանգութեան հիմքերու, աւելի ինքնախաբէութեան փորձ է, քան՝ իրական քաղաքականութիւն:

Բայց վտանգները միայն սահմաններուն վրայ չեն: Աւելի սարսափելին է այն, ինչ որ կը կատարուի երկրէն ներս: Հասարակութիւնը օր օրի աւելի կը բեւեռանայ, ատելութեան եւ անհանդուրժողականութեան լեզուն կը դառնայ սովորական երեւոյթ, իսկ բըռնութիւնը, զէնքի գործածութիւնը, ընտանեկան ողբերգութիւններն ու քրէական դէպքերը մտահոգիչ արագութեամբ կը բազմանան: Այս բոլորը կը վկայեն, որ հասարակական հիւանդութիւն մը կը խորանայ, եւ ատիկա կարելի չէ ու պիտի չըլլայ միայն օրէնքով կամ վարչական միջոցներով բուժել:

Տնտեսական ճակատն ալ վստահութիւն ներշնչող պատկեր մը չի ներկայացներ: Թէեւ երբեմն մամուլը, յատկապէս՝ իշխանական, կը փորձէ բարելաւուած վիճակի տպաւորութիւն ստեղծել, սակայն հասարակ քաղաքացին իր գրպանին մէջ ուրիշ իրականութիւն մը կը զգայ: Ապրուստի ծախսերը կը շարունակեն աճիլ, բնակարանի, կրթութեան եւ առողջապահութեան ծախսերը բազմաթիւ ընտանիքներու համար կը դառնան դժուար տանելի, երբեմն՝ նոյնիսկ անկարելի, իսկ երիտասարդներուն մեծ մասը տակաւին

ՎԱՐԱՆԴ ՔՈՐԹՄՈՍԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 6

ԱՅԼԵՒՍ ՆՈՅՆԸ...

Շարունակուած 5-րդ էջէն

իր ապագան կը փորձէ պատկերացնել ո՛չ թէ հայրենիքին մէջ, այլ՝ անոր սահմաններէն դուրս, ո՛չ թէ **ֆորմալ** կրթութեան մէջ, այլ՝ **օնլայն** աշխատանքի մէջ, ուր եկամուտը անհամեմատելիօրէն աւելի բարձր է, քան՝ որեւէ մէկ պետական կառոյցի մէջ: Ժողովուրդ մը, որուն երիտասարդութիւնը սկսած է ապագան ուրիշ տեղ փնտռել, ինչպէս՝ օտարութեան կամ օտար երկիրներուն իր երկրէն ներս ստեղծած սեւ շուկաներուն մէջ, չի կրնար ինքնավստահօրէն քալել դէպի վաղը, դէպի ապագայ:

Տակաւի՛ն. տնտեսական դժուարութիւններէն ալ աւելի ծանր են մշակութային եւ ազգային ինքնութեան առջեւ ծառացած սպառնալիքները: Ժողովուրդները նախ կը պարտուին իրենց յիշողութեան առջեւ, ապա միայն ռազմադաշտին վրայ: Երբ պատմութիւնը կը վերախմբագրուի, ազգային արժէքները կը նսեմացուին, ազգային խորհրդանիշները կը կորսնցնեն իրենց սրբութիւնը, իսկ հայրենասիրութիւնը կը ներկայացուի որպէս հինցած մտածողութիւն, անտեսանելի կերպով կը սկսի քայքայուիլ ազգին հոգեւոր ողնասիւնը: Ազգ մը կրնայ տարիներ շարունակ տնտեսական դժուարութիւններ դիմագրաւել, բայց չի կրնար երկար գոյատեւել, եթէ հրաժարի իր պատմական յիշողութենէն եւ ազգային ինքնութենէն:

Նոյնքան մտահոգիչ է կրթական դաշտին մէջ տիրող իրավիճակը: Դպրոցը եւ համալսարանը միայն մասնագէտ պատրաստելու վայրեր չեն. անոնք հայրենասէր, պատասխանատու եւ արժէքներով ապրող քաղաքացիներ կերտելու օճախներ են: Երբ կրթութիւնը կը հեռանայ իր ազգային ու բարոյական առաքելութենէն, երբ պատմութեան, գրականութեան, հայոց լեզուին եւ ազգային դաստիարակութեան նշանակութիւնը կը նուազի, ապագայ սերունդները աստիճանաբար կը հեռանան իրենց արմատներէն: Արմատներէն կտրուած ծառը կրնայ որոշ ժամանակ կանաչ թուիլ, բայց անոր ճակատագիրը վաղ թէ ուշ չորնալն է:

Ասոր վրայ կը գումարուի նաեւ հոգեւոր կեանքի ճգնաժամը: Հաւատքը, ընտանիքը եւ բարոյական արժէքները դարեր շարունակ եղած են հայ ժողովուրդի գոյատեւման գլխաւոր յենասիւները, եւ ատոնց առաջնային պաշտպանը եղած է Հայ առաքելական սուրբ եկեղեցին: Ցաւօք, այսօր գործող իշխանութիւնները բոլոր միջոցներով կը փորձեն հարուածել Հայ եկեղեցին՝ կազմաքանդելով անոր դարաւոր կառուցուածքը: Այս իրողութիւնը պատճառ կը հանդիսանայ, որ հայ ժողովուրդի գոյատեւման գլխաւոր յենասիւներուն հիմքերը խախտին, հասարակութիւնը սկսի ամէն ինչ չափել միայն նիւթական շահերով, ճշմարտութիւնը զոհաբերուի քաղաքական կամ անձնական շահերուն, իսկ բարին ու չարը կը ներկայացուին որպէս յարաբերական հասկացողութիւններ եւ, այսպիսով, ժողովուրդը աստիճանաբար կը կորսնցնէ իր ներքին դիմադրականութիւնը: Ազգերը նախ հոգեպէս կը թուլնան, ապա միայն քաղաքական կամ ռազմական պարտութիւններ կը կրեն:

Մեր ժամանակներուն ամէնէն վտանգաւոր երեւոյթներէն մէկն ալ ազգային միասնականութեան աստիճանական քայքայումն է: Քաղաքական հայեացքներու տարբերութիւնը բնական է, բայց երբ այդ տարբերութիւնը կը վերածուի փոխադարձ ատելութեան, վիրաւորանքի եւ անհաշտութեան, ամբողջ ժողովուրդը կը տկարանայ: Մինչ մեր շուրջը մարտահրաւէրները կը բազմապատկուին, մենք շատ յաճախ մեր ուժերը կը սպառենք իրարու դէմ պայքարելով (պահ մը նայինք հայկական քաղաքական դաշտին): Պատմութիւնը, սակայն, մէկ ճշմարտութիւն բազմիցս ապացուցած է. հայ ժողովուրդը իր մեծ յաղթանակները արձանագրած է միայն այն ժամանակ, երբ ներքին բաժանումները ստորադասած է ազգային գերագոյն շահերուն:

Այս մտածումներով ծանրաբեռնուած էի, փաստօրէն՝ նաեւ սրտահատորիկս, մինչ մեր զաւակները անհոգ ուրախութեամբ կը դիտէին շատրուանները: Անոնց աչքերուն մէջ միայն մանկական խանդավառութիւն կար, մինչ մեր աչքերուն մէջ՝ վաղուան նկատմամբ անպատասխան հարցումներ: Այդ պահուն ներքնապէս զգացի, թէ ծնողի մը մեծագոյն մտահոգութիւնը ո՛չ թէ իր ներկայ օրն է, այլ՝ այն հայրենիքը, զոր պիտի ժառանգեն իր զաւակները: Ի՞նչ Հայաստան պիտի ունենան անոնք: Ի՞նչ արժէքներու վրայ պիտի կառուցեն իրենց կեանքը: Պիտի կարենա՞ն արդեօք նոյն հպարտութեամբ հայ կոչուիլ եւ իրենց զաւակներուն փոխանցել այն հայրենիքը, զոր մենք ժառանգեցինք մեր նախորդ սերունդներէն:

Այդ պատճառով էր, որ այս անգամ Երեւանի գեղեցիկ լոյսերը, հրապարակին շքեղ շատրուաններն ու ամառնային եռուզեռը չկրցան փարատել հոգիիս ծանրութիւնը: Երբ հայրենիքիդ ապագան մշուշոտ կը թուի, արտաքին գեղեցկութիւնը անկարող է ամբողջական ուրախութիւն պարգեւելու: Որովհետեւ իսկական խաղաղութիւնը շատրուաններու ջուրին մէջ չէ, քաղաքի լոյսերուն մէջ չէ, «կեանքով» լեցուն եռուզեռին մէջ չէ, այլ՝ այն վստահութեան, անվտանգութեան, արդարութեան, ազգային արժանապատուութեան եւ հոգեւոր ամրութեան մէջ, որոնք կը դարձնեն հայրենիքը ո՛չ միայն բնակավայր, այլեւ՝ տուն: Եւ այդ տունը պահելը այլեւս միայն իշխանութիւններու պարտականութիւնը չէ. անիկա մեզմէ իւրաքանչիւրին պատասխանատուութիւնն է՝ մեր հաւատքով, ազգային գիտակցութեամբ, սթափութեամբ, միասնութեամբ եւ հայրենիքին նկատմամբ անսակարկելի սիրով:

2 օգոստոս 2026, Վաղարշապատ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ...

Շարունակուած 3-րդ էջէն

կը սկսի նմանիլ այն վաճառականին, որ իբր թէ ընտրութեան ազատութիւն կու տայ գնորդին, բայց վերջնականապէս կը պարտադրէ իր նախընտրած ապրանքը գնել տալ:

Հայաստանի առջեւ այսօր կան Արցախի կորուստին հետեւանքները, գաղթականութեան հարցը, սահմանային անվտանգութիւնը, Ազրպէյճանի շարունակական պահանջները եւ մեծ տէրութիւններու տարածաշրջանային մրցակցութիւնը: Այս պայմաններուն մէջ պետութեան առաջնահերթութիւնը պէտք է ըլլայ իր պետական հաստատութիւններու ամրապնդումը, ազգային միասնութեան վերականգնումը եւ ինքնիշխանութեան պաշտպանութիւնը:

Խաղաղութիւնը բաղձալի նպատակ է, սակայն անոր հասնելու ճամբուն վրայ ամէն զիջում չէ, որ կրնայ ընդունելի համարուիլ: Խաղաղութիւնը արժէք կը դառնայ, երբ կը պահպանէ ժողովուրդին արժանապատուութիւնը, պետութեան անկախութիւնը եւ գալիք սերունդներուն անվտանգութիւնը: Պետութիւնը կրնայ վերանայիլ իր քաղաքականութիւնը, բարեփոխել իր հաստատութիւնները եւ յարմարիլ նոր իրողութիւններու՝ առանց իր պատմական յիշողութիւնը ուրանալու եւ անկախութեան հիմքերը վարկաբեկելու:

Ի վերջոյ, խաղաղութեան պայմանագիր ստորագրելը դիւանագիտական գործողութիւն մըն է, իսկ ինքնիշխան պետութիւն պահելը՝ պատմական պատասխանատուութիւն:

Եւ եթէ այդ խաղաղութեան համար անհրաժեշտ է, որ Հայաստան աստիճանաբար հրաժարի իր հռչակագիրէն, իր պատմական յիշողութենէն, իր ազգային պահանջներէն եւ իր տարածքային անվտանգութեան երաշխիքներէն, ապա պէտք է հարցնել՝ ո՞վ կը խաղաղի, ո՞վ կը զիջի եւ ո՞վ կը շահի:

Խաղաղութիւնը պէտք է հաստատուի Հայաստանի մէջ, ոչ՝ Հայաստանի հաշուոյն:

ՇԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՆՃԻՌՆԵՐԷՆ ԱՆԴԻՆ...

Շարունակուած 5-րդ էջէն

ստուերի նուրբ խաղերով, ծայր աստիճան յարգանքով կը դիտէ հերոսները: Սարոյեանի ոսպնեակը իւրաքանչիւր տեսարան կը վերածէ տեսողական բանաստեղծութեան. տարեցներու դէմքերու խորունկ կնճիռները, պատերու մաշած գոյները, միջանցքներուն մէջ շրջող կատուներն ու ժամանակակից սպիտակ մարդամեքենայի հակադրութիւնը նկարահանուած են այնպիսի գեղագիտական նրբութեամբ, որ ժապաւէնը կը վերածուի շարժապատկերային բարձրարուեստ ցուցադրութեան:

Ժապաւէնին ամէնէն յուզիչ ու ազդեցիկ շերտերէն մէկը Արցախի հարցին եւ անոր ժողովուրդի տեղահանութեան արծարծումն է: Շարժանկարի արտադրողները խուսափած են աժան լոզունգներէ կամ ճընշող քարոզչութենէ. փոխարէնը՝ Արցախի ողբերգութիւնը ժապաւէնին մէջ կը թափանցէ շատ նուրբ, բայց՝ խորապէս ցաւոտ ձեւով: Լուրերը կը հնչեն ծեռանոցի պատկերասփիւռէն եւ ձայնասփիւռէն՝ իբրեւ մնայուն ցաւի արտայայտութիւն: Այս ազգային ողբերգութիւնը կը մարմնաւորուի յիսնամեայ Գայեանէի կերպարով՝ կին մը, որ կը փորձէ վերադառնալ Արցախ՝ իր տունն ու կեանքը վերագտնելու համար, սակայն կը բախի շրջափակման, պատերազմին եւ բռնի տեղահանութեան՝ դարձեալ իբրեւ գաղթական վերադառնալով Նորքի ծերանոց: Գայեանէի լուռ վիշտը եւ ծերանոցի պատերէն ներս արձագանգող լուրերը շէյքսփիրեան ողբերգութիւնը կը վերածեն ապրուած, իրական հայկական իրականութեան:

«Վերապրել Շէյքսփիրին»-ը ժապաւէն մըն է ծերութեան ու թատրոնի մասին, բայց նաեւ խոկում մը՝ կորսուած ժամանակի, մարդկային մենութեան եւ անկոտրում արժանապատուութեան շուրջ: Անիկա կը յիշեցնէ մեզի, որ նոյնիսկ ամէնէն մութ պահերուն արուեստն ու մարդկային կապը ունին բուժիչ ու վերապրեցնող զօրութիւն:

Առանց վարանելու կամ չափազանցութեան՝ «Վերապրել Շէյքսփիրին»-ը ժամանակակից հայկական շարժանկարի արուեստի ամէնէն կատարեալ ու տպաւորիչ գոհարներէն մէկն է. եթէ այս տարի միայն մէկ ժապաւէն դիտելու առիթ պիտի ունենաք, թող որ ըլլայ այս մէկը:

Outliving Shakespeare» արեւմտահայերէն կրնայ թարգմանուիլ՝

«Շէյքսփիրէն աւելի երկար ապրիլ»

ՕՐԱՏԵՏՐ

3 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

- 1847.- Օսմանեան սուլթան Ապտիւլ Մեճիտի կայսերական հրովարտակով հայ բողոքականները կը ճանչցուին իբրեւ անջատ հասարակութիւն:
- 1862.- Մահ Սամաթիոյ Սահակեան եւ Նունեան վարժարաններու հոգաբարձու Միհէճի Անդրանիկ աղայի, Պոլսոյ մէջ: Ծնած էր 1804-ին, Պոլիս: Անոր ջանքերով 1851 յունուարէն 1852 յուլիս լոյս տեսած է Սահակեան վարժարանի «Բուրաստան սուրբ Սահակեան» ամսագիրը:
- 1972.- Երեւանի մէջ բացուեցաւ Գաբրիէլ Սունդուկեանի յուշարձանը:
- 1973.- Ծնունդ Արցախեան ազատամարտի մասնակից Արարատ Առստամեանի, Ստեփանակերտի մէջ: Նահատակուեցաւ 1992-ին, Ասկերանի շրջանի Հարաւ գիւղին մօտ, ականի պայթումի հետեւանքով:
- 1980.- Մահ թատերագէտ եւ գրականագէտ Սարգիս Մելիքսէթեանի, Երեւանի մէջ: Ծնած էր 1899-ին, Գանձակ:

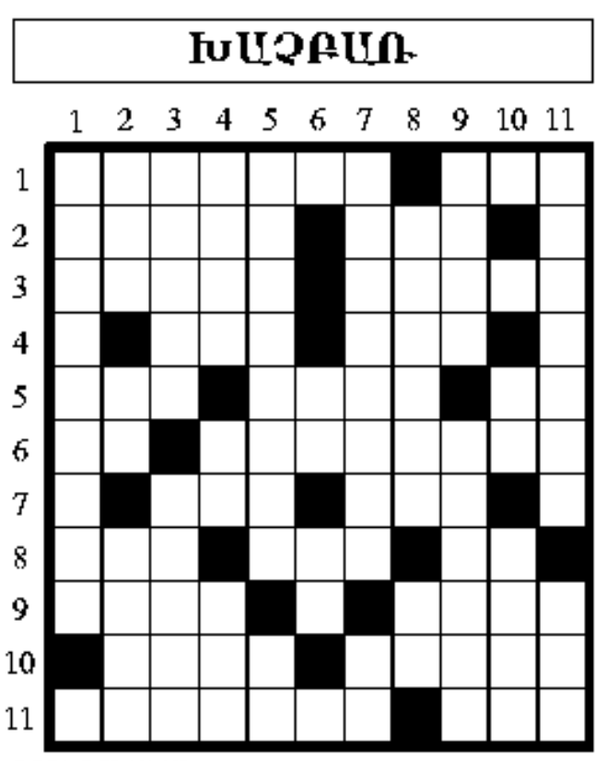
ԱՅՍՕՐ՝ «ՎԱՆԱՅ ՁԱՅՆ»-ԼԵ
Radio Voice of Van - Վանայ Ձայն FM: 94.7 եւ 95 MHz

7.00- Քայլերգներ
7.03- Առաւօտ լուսոյ / Բարի լոյս
7.15- Հանդարտ երգեր
7.30- «Բարեւ»
8.30- Լուրեր - Առողջապահական խորհուրդ
9.00- «Բարեւ»
9.30- «Բարեւ» հարցազրոյց. հիւր՝ Վահէ Պօղոսեան **(ուղիղ՝ դիմատետրով)**
10.00- Խանդավառ երգեր
10.30- Հայկական աշխարհի լուրեր
10.45- Լիբանանահայ երգիչներու կատարումներ
11.00- «Օրուան հետ»
11.10- Ժողովրդային երգեր
12.00- «Երկրի հարցը». հիւր՝ Արթիւր Խաչիկեան
12.30- Խանդավառ երգեր
1.00- Ազգային-հայրենասիրական երգեր
1.30- Լուրեր - Առողջապահական խորհուրդ
2.00- «Յիշատակելիները» (Մոսիկ Սեքլեմեան)
2.05- Յեղափոխական երգեր
3.00- «Քըլ եոմ պիոյմու» **(ուղիղ՝ դիմատետրով)**
4.00- «Գրական անդաստան» (Զարեհ Խրախունի)
4.20- Արդի մշակումով ժողովրդային երգեր
5.00- «Վանայ Ձայն»ը երեկոյեան
5.05- «Ունկնդրութեան վայելքը» (Գարմէն Աճէմեանի հետ)
5.30- Նոր երգեր
6.00- Ազգագրական-տոհմիկ երգեր
6.30- Լուրեր - Առողջապահական խորհուրդ
6.50- Խանդավառ երգեր
7.30- Սփիւռքահայ երգիչներու կատարումներ
8.00- Օրուան երգիչ (Վիգէն Տիշչէքէնեան)
8.30- Radio Jazz
9.30- Հայկական աշխարհի լուրեր (կրկ.)
9.45- Զուգերգներ
10.00- «Ոսկի աքաղաղ» (Դ. հաղորդում)
10.30- Հեղինակային երգեր
11.00- Էսդրատային երգեր
12.00- «Յիշատակելիները» / Յեղափոխական երգեր
2.00- Սիրային երգեր
3.00- Կրկնութիւններ
5.00- Հայերէն այլազան երգեր
6.00- Հանդարտ երաժշտութիւն

Ձեր մեայուն ընկերակիցը Radio Voice of Van:Live
DOWNLOAD Google Play App Store

ԺԱՄԱՆԱՑ

ԽԱՉԲԱՌ

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. Օդախից պահուած ուտելիք - Սանձ:
2. «Ներաշխարհ»-ի հեղինակը - Գետ մը՝ Լիբանանի եւ Սուրիոյ մէջ:
3. Ձապէլ Աւետարանի գրչանունը - Ճարբել:
4. Անձնական դերանուն - Թուիլք:
5. Գրաբար՝ հո՛ւ - Կարող - Ճաղկապ:
6. Արական օտար անուն - Բորտանոց:
7. Հաւատարտական պատասխան - Տղամարդ:
8. Ֆրանսական քաղաք - Աւարուած - Խաղայծուցի մէկնոց:
9. Իսլամ կրօնաւոր - Անլուծելի:
10. Կիլիկեան նահանգապետ - Երվնկայի տարբերանունը:
11. Իմաստասէրուկ - Թաղիք:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1. Պտղատու բոյս:
2. 1001 եկեղեցիներու քաղաքը - Ձայնանիշ - Իգական օտար անուն:
3. Ծաղրածու, միմոս - Անմարդաբնակ:
4. Հայաստանի հնագոյրերէն - Հոլովակերտ մասնիկ - Մեծ մայր:
5. Փոյթ ունեցող - Ցուցական ածական:
6. Իրերայաջորդ տառեր - Լծկան կենդանի:
7. Հզօր, անպարտելի - Կրկին:
8. Փողոցային, տառահակ - Տարածքի միաւոր:
9. Մահակ - Կարճ տուր:
10. Կրկնուած ձայնատրներ - Սիրան Զարիֆեանի գրչանունը:
11. Կատաղանք, կատղութք - Մանչուկ:

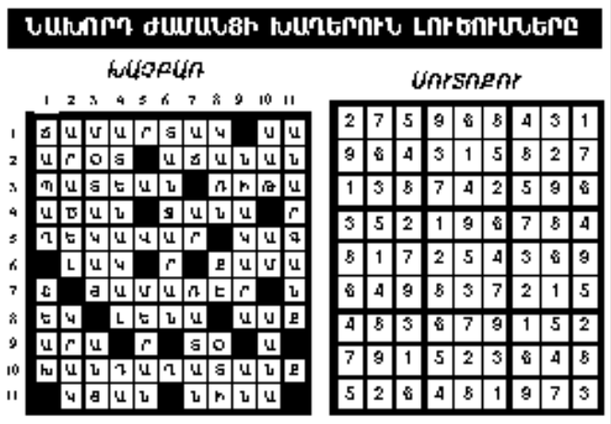
Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ

ՍՈՒԴՈՔՈՒ

		9	5			2		
	3			7	4			8
5								1
		7			6		9	
8					1			6
	2		8					
	7			6				
						5	3	
	9			1	7			2

Հորիզոնական եւ ուղղահայեաց 9 շարքերով եւ սիւնակներով (9x9) կազմուած գծագրութիւնը բաղկացած է իրարադիր 9 քառակուսի հաջորդ 9 բաժիններէ (3x3): Բացառութեան սկզբունքին կիրառումով իւրաքանչիւր քառակուսիի մէջ թուանշան մը գտնել՝ այնպէս մը, որ հորիզոնական իւրաքանչիւր շարք, ուղղահայեաց իւրաքանչիւր սիւնակ եւ 9 քառակուսիներէ իւրաքանչիւր բաժին ունենայ 1էն 9 թուանշանները՝ իւրաքանչիւր թուանշան միայն մէկ անգամ գործածուելու պայմանով: Այլ խօսքով՝ ո՛չ մէկ պարագայի արուօրինակ է թուանշան մը կրկնել միեւնոյն շարքին, սիւնակին եւ բաժինին մէջ: Ակնարկ մը թուանշաններ իրենց ճշգրիտ քառակուսիներուն մէջ գտնելու համար:

ՆԱԽՈՐԴ ԺԱՄԱՆԱՑԻ ԽԱՂԵՐՈՒՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐԸ

ՆՈՐ ՄԱՐԶԱՁԵՒ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՇՄԱՆԴԱՄ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐՈՒՆ

Երեւանի մէջ առաջին անգամ ըլլալով տեղի ունեցաւ ռակպիի մրցում մը հաշմանդամ մարզիկներու միջեւ: Ութ հայ մարզիկներ առաջին անգամ ըլլալով մասնակցած են հաշմանդամներու յատուկ անիւով աթոռներու ռակպիի մրցում մը՝ նախաձեռնութեամբ ամերիկացի հետազօտողներու, որոնք իրենց հայաստանցի գործընկերներուն հետ Հայաստան բերած էին իրենց մշակած 10 յատուկ մարզական անիւով աթոռներ:

Երկարաժամկէտ հեռանկարով կազմակերպիչները յոյս ունին, որ նախագիծը հիմք կը դառնայ Հայաստանի մէջ անիւով աթոռներով ռոկպիի սեփական լիկայի ստեղծման:

Առայժմ գլխաւոր ձեռքբերումը առաջին հանդիպումի կազմակերպիչն էր, որ հայ մարզիկներուն կարելիութիւն տուաւ ծանօթանալու նոր խմբային փարալիմփիք մարզաձեւի հետ:

ՆՇԱՆԱՌՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՀԱՅԻ ՄԷՋ ՍԿՍԱՒ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նոյեմբերի առաջին երկու շաբաթներուն Քաթարի մայրաքաղաք Տոհայի մէջ տեղի կ’ունենայ նշանառութեան աշխարհի ախոյեանութիւնը: Հայաստան այս ախոյեանութեան կը մասնակցի երեք մարզիկներով՝ Էլմիրա Կարապետեան, Գէորգ Մելքոնեան եւ Արտեմ Գրիգորեան:

Հայաստանի հաւաքականը կը գլխաւորէ մարզիչ Սէյրան Նիկողոսեան: Տոհայի մէջ տեղի ունեցող այս ախոյեանութիւնը պիտի ըլլայ 2028-ի Ողիմպիական խաղերու (Լոս Անճելըս) գտումի առաջին փուլը: Նշանառութեան միջազգային ֆետերասիոնին տուեալներով, մրցաշարքին պիտի ըլլան 36 Ողիմպիական թեկնածուներ 12 անհատական ողիմպիական մրցաձեւերէ իւրաքանչիւրէն երեք թեկնածուներով:

Աշխարհի ախոյեանութեան մրցումներուն ընդգրկուած են 10 մեթր հեռաւորութենէն օդամղիչ հրացանով նշանառութիւն, 50 մեթր հեռաւորութենէն փոքր տրամաչափի հրացանով երեք դիրքէ նշանառութիւն, 10 մեթր հեռաւորութենէն օդամղիչ ատրճանակով նշանառութիւն, տղոց 25 մեթր հեռաւորութենէն արագաձիգ ատրճանակով նշանառութիւն եւ աղջկանց 25 մեթր հեռաւորութենէն ատրճանակով նշանառութիւն:

Անհատական մրցումներէն անկախ, ծրագիրին մէջ ընդգրկուած են նաեւ խառն խմբային մրցումներ օդամղիչ հրացանով, օդամղիչ ատրճանակով եւ թրափով:

ԹԵՆԻՍ

ԱԼԻՆԱ ՉԱՐԱՅԵՒԱ ՇԱՀԵՑԱՒ ՔՈՒՐՄԱՅՈՐԻ ԹԵՆԻՍԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔԸ

Հայաստանը ներկայացնող թենիսվումըն Ալինա Չարայեւա դարձաւ Իտալիոյ Քուրմայոր քաղաքին մէջ տեղի ունեցած «Տապլլեու. Թի. Էյ. 125» մրցաշարքի ախոյեան՝ շահելով յաջորդական իր երկրորդ տիտղոսը:

Աւարտականին, 100-րդ դիրքը գրաւող 24 տարեկան Չարայեւա երկու սեթերով պարտութեան մատնեց գերմանացի Նոմա Նոհա Աքուկէն՝ 6-3 եւ 6-4 արդիւնքով:

Տիտղոսին հասնելու ճամբուն վրայ, Չարայեւա 5 յաղթանակներ արձանագրած էր: Կիսաւարտականին ան յաղթած էր ֆրանսացի Էլսա Ժաքմոյին՝ 6-2, 4-6 եւ 6-1 արդիւնքով, իսկ քառորդ աւարտականին ան յաղթած էր սպանացի Մարինա Ռեհետային՝ 6-4 եւ 6-4 արդիւնքով:

Չարայեւա իր այս յաղթանակով ընդհանուր դասաւորման մէջ պիտի բարձրանայ 82-րդ դիրք՝ այսպիսով սահմանելով իր լաւագոյն դիրքը: Ան նախապէս հասած էր 97-րդ դիրք:

Այսպիսով, հայ թենիսվումըն կը շարունակէ ամրապնդել իր դիրքը աշխարհի լաւագոյն 100-ին մէջ եւ կը մօտենայ 80-րդ դիրքին:

«ՖՈՐՄԻՒԼԱ 1»

ՔԻՄԻ ԱՆԹՈՆԵԼԼԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԱՄԷՆԷՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱԽՈՅԵԱՆԸ

Կիրակի գիշեր իտալացի Քիմի Անթոնելլի դարձաւ «Ֆորմիւլա 1»-ի ամէնէն երիտասարդ աշխարհի ախոյեանը:

4-րդ դիրքէն սկսելով Մեքսիքայի կրան փրին, Անթոնելլի 2 կէտերու պէտք ունէր դառնալու ախոյեան եւ 3-րդ դիրքի վրայ աւարտելով կրցաւ ախոյեան դառնալ:

20 տարեկան Անթոնելլի, որ 2026-էն առաջ որեւէ կրան փրի չէր շահած, այս տարի շահեցաւ 9 կրան փրի (19 մրցումներէ ետք)՝ շահելով «Ֆորմիւլա 1»-ի տիտղոսը, 2024-ի Ֆորմիւլա 2-ի տիտղոսէն ետք:

Անտրէա Քիմի Անթոնելլի անցեալ օգոստոսին նշեց իր 20-րդ տարեդարձը եւ «Ֆորմիւլա 1»-ի իր երկրորդ տարեշրջանին կրցաւ դառնալ ախոյեան:

Մեքսիքայի կրան փրին շահեցաւ 4 անգամ աշխարհի ախոյեան Մաքս Վերշթափեն, որ 5-րդ դիրքէն սկսելէ ետք լաւագոյն օգտուեցաւ «Ֆեռարի»-ի զոյգ Լուիս Համիլթընի եւ Շարլ Լըքլերի սուր մրցակցութենէն՝ գրաւելու համար առաջին դիրքը նոյն պահուն գրաւելէ ետք ընդհանուր դասաւորման երկրորդ դիրքը:

ՊԱՏԱՆԻՆԵՐՈՒ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ

ՎԼԱՏԻՄԻՐ ՎԱՐՈՍԵԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ՍԿՍԱՒ ՏԱՔԱՐԻ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐԸ

Կիրակի օր հայ լուղորդ Վլատիմիր Վարոսեան սկսաւ իր ելոյթները Սենեկալի մայրաքաղաք Տաքարի մէջ տեղի ունեցող 4-րդ պատանիներու ամառնային Ողիմպիական խաղերուն:

100 մեթր թիթեռնիկ լողաոճի գտումի մրցումներուն, Վարոսեան ձեռք ձգեց 1 վայրկեան 06 երկվայրկեան արդիւնք՝ ութ մասնակիցներու մէջ գրաւելով 6-րդ դիրքը:

Վարոսեան դարձաւ Հայաստանի հինգ ներկայացուցիչներէն առաջինը, որ սկսաւ 2026-ի պատանեկան Ողիմպիական խաղերը:

Հայաստանի յաջորդ ներկայացուցիչը պիտի ըլլայ Մարկարիթա Գէորգեան, որ վաղը պիտի մրցի 50 մեթր ազատ ոճի մրցումներուն:

Տակաւին Հայաստանէն 3 այլ մարզիկներ բռնցքամարտի, թայ քուանտոյի եւ աթլեթիզմի մրցումներուն պիտի մասնակցին:

Նշենք, որ մինչեւ 13 նոյեմբեր տեւող Ողիմպիական այս խաղերը առաջին անգամ ըլլալով տեղի կ’ունենան Ափրիկէի ցամաքամասին մէջ:

ՏԻԵԿՕ ՍԻՄԵՈՆԷԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԻՇԸ

Աթլեթիքօ Մատրիտի գլխաւոր մարզիչ Տիեկօ Սիմէոնէ կրկնեց Սպանիոյ «Լա լիկա»-ի պատմութեան լաւագոյն ցուցանիշը՝ գլխաւոր մարզիչներու շրջանակով յաղթանակներու քանակով:

Արժանթինցի մասնագէտը այս մրցանիշին հասաւ Լեվանթէի դէմ 11-րդ հանգրուանի մրցումին: Աթլեթիքօ Մատրիտ Լեվանթէի դաշտին վրայ 2-0 արդիւնքով յաղթեց: Յաղթանակ մը, որ եղաւ Սիմէոնէի 344-րդը «Լա լիկա»-ին մէջ:

Այս ցուցանիշով ան հաւասարեցաւ սպանացի անուանի մարզիչ Լուիս Արսկոնեսին, որ 344 յաղթանակի հասած էր 756 մրցումներու ընթացքին: Սիմէոնէ նոյն թիւին (344) հասնելու համար պէտք ունեցաւ 565 մրցումներու:

Պէտք է նշել, որ Սպանիոյ «Լա լիկա»-ին մէջ Սիմէոնէ մարզած է միայն մէկ ակումբ՝ Աթլեթիքօ Մատրիտը:

ՀԱՆՆ-ՏԻԹԸՐ ՖԼԻՔԻ ՆՈՐ ՄՐՑԱՆԻՇԸ

Սպանիոյ «Լա լիկա»-ի 11-րդ հանգրուանին, քաթալաններու Պարսելոնա ակումբը հոկտեմբեր ամսուան իր վերջին մրցումին 6-1 արդիւնքով ծանր պարտութեան մատնած էր Ալավեսը:

Այս յաղթանակը յոբելեան եւ պատմական եղաւ գլխաւոր մարզիչ Հանս-Տիթըր (Հանզի) Ֆլիքի համար, որ սակայն մրցումէն ետք այնքան ալ գոհ չէր:

«Կիսախաղին խօսեցանք այն մասին, որ պէտք էր մեր բերդը անառիկ պահէինք: Շատ կարեւոր էր երկրորդ կիսախաղին եւս անառիկ պահել մեր բերդը:

Ես դժգոհ եմ, ինչպէս որ իրենք ալ բնականաբար դժգոհ են», ըսած էր Ֆլիք մրցումէն ետք: Ֆլիք վստահաբար այդքան ալ գոհ չէ, որ խումբի պաշտպանողական

Շար.ը՝ էջ 8

«ԷՆ. ՊԻ. ԷՅ.»

ԼՈՒՔԱ ՏՈՆՉԻՉ 45 ԿԷՏ ՆՇԱՆԱԿԵՑ ԵՒ ԼԷՅՔԸՐՉ ՅԱՂԹԵՑ

Սլովենիացի Լուքան Տոնչիչ 45 կէտ եւ 15 ռիպաունտ ձեռք ձգեց 5 սթիլներու կողքին՝ օգնելով իր խումբին Լոս Անճելըս Լէյքըրզի, որ յաղթէ Թորոնթօ Ռեփթըրզին՝ 131-125 արդիւնքով:

Տոնչիչ 8 յաջող 3 կէտնոց կողովներ նշանակեց եւ գրաւեց սքորըրներու պարագլուխի դիրքը՝ առնուազն 37 կէտ նշանակելով 4-րդ յաջորդական մրցումին:

Օսթըն Ռիվզ 19 կէտ աւելցուց եւ Ուոքըր Քեսլըր 16 կէտ եւ 15 ռիպաունտ ձեռք ձգեց ի նպաստ Լէյքըրզի, որ 17 կէտով պարտութենէ ետք (Կոլտըն Սթէյթի դէմ) ինքզինք վերագտաւ: Սքոթի Պարնզ (29 կէտ) եւ Ար. Ճէյ. Պերեթ (22 կէտ) եղան Թորոնթոյի լաւագոյն մարզիկները՝ սկսելով դաշտէն դուրս 4 մրցումներու բացման պարտութիւնը: Պէտք է ըսել, որ ասիկա Ռեփթըրզի 3-րդ պարտութիւնն էր վերջին 4 մրցումներուն:

Պոսթըն Սելթիքս 108-97 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Օրլանտօ Մեճիքը, ուր Ճէյսըն Թէյթըմ 32 կէտ նշանակեց ի նպաստ Սելթիքսի:

Պրուքլին Նեթց իր 6-րդ մրցումին ձեռք ձգեց իր առաջին յաղթանակը: Ինտիանա Փէյսըրզի դաշտին վրայ Նեթց կրցաւ 98-90 արդիւնքով յաղթել, ուր Մայքըլ Փորթըր 23 կէտ եւ 9 ռիպաունտ ձեռք ձգեց: Էնտրու Նեմպհարտ 23 կէտ նշանակեց ի նպաստ Ինտիանայի, որ կրեց իր 5-րդ պարտութիւնը (7 մրցումներու ընթացքին):

Լոս Անճելըս Քլիփըրզ իր 5-րդ մըրցումին 124-112 արդիւնքով պարտուեցաւ Կոլտըն Սթէյթ Ուորիըրզէն: Ռոք Հաշիմուրա 24 կէտ նշանակեց ի նպաստ Քլիփըրզի, որ մէկ մրցում կըրցած է յաղթել:

ՀԱՆՍ-ՏԻԹԸՐ ՖԼԻՔԻ...

Շարունակուած 7-րդ էջէն

դերը նոյն տարողութեամբ չի գործեր, որքան յարձակողականը:

Պարսելոնա իր վերջին 5 մրցումներուն 18 կոլ նշանակած է, բայց 10 կոլ ստացած է, բան մը, որ շատ լաւ չէ:

Հակառակ այս թիւերուն, Ալավեսի դէմ յաղթանակը եղաւ 100-րդը Ֆլիքի հետ: Այս յոբելեան յաղթանակին հասնելու համար Ֆլիք պէտք ունեցաւ 130 մըրցումներու: Յաղթանակներու 76,33 տոկոս ցուցանիշով Ֆլիք ամրապնդեց իր կարգավիճակը՝ իբրեւ Պարսելոնայի պատմութեան ընթացքին յաղթանակներու բարձրագոյն տոկոսը ունեցող մարզիչ:

Աւելցնենք, որ 100 յաղթանակներու սահմանը հասնելու արագութեամբ Ֆլիք երկրորդ դիրքը կը գրաւէ քաթալաններու ակումբի պատմութեան մէջ: Չայն կը գերազանցէ միայն Լուիս Էնրիքէ, որ 126 մըրցումներէն կրցած էր 100 յաղթանակ արձանագրել, բայց անոր յաղթանակներու տոկոսը (76,24) աւելի նուազ է, քան Ֆլիքինը:

ՀԱՃԻԵԻ. «ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԾՈՎ ՉՈՒՆԻ...»

Շարունակուած Ա. էջէն

Ըստ անոր, Պաքու կը ձգտի ոչ միայն թուղթի վրայ ամրագրուած ձեւական խաղաղութեան, այլեւ իրական եւ կենսունակ կարգաւորման, որուն արդիւնքները մարդիկ պիտի կարենան զգալ:

Նախագահ Իլհամ Ալիեւի նախաձեռնութեամբ Պաքու Հայաստանին առաջարկած է բազմամեայ թըշնամութենէն անցնիլ յարաբերութիւններու խաղաղ կարգաւորման:

«Խաղաղութեան պայմանագիրի բնագիրը պատրաստուած է մեր երկրին մէջ: Մենք խաղաղութեան ձեռք մեկնած ենք դրացի Հայաստանին: Մեր առջեւ երկու ուղի կար՝ յաւերժական պատերազմ կամ յաւերժական խաղաղութիւն: Մենք ընտրեցինք յաւերժական խաղաղութեան ուղին», յայտնեց ան:

Ան յատուկ ուշադրութիւն դարձուց ազրպէյճանական-հայկական յարաբերութիւններու հեռանկարներուն՝ շեշտելով, որ Պաքուն կը մեկնի բազմամեայ հակամարտութեան հետեւանքները յաղթահարելու անհրաժեշտութենէն՝ թոյլ չտալով, որ պատմական ծանր ժառանգութիւնը որոշէ երկու պետութիւններուն ապագան:

«Որոշ վէրքեր տակաւին թարմ են, եւ մենք չենք կրնար աչք փակել որոշակի յիշողութիւններու վրայ: Սակայն միաժամանակ մենք կը նայինք դէպի ապագայ՝ դէպի յաւերժական խաղաղութիւն», դիտել տըւաւ ան:

Հաճիեւ նոր մօտեցման գործնական դրսեւորում նկատեց տնտեսական կապերու զարգացումը: Ազըրպէյճանի եւ Հայաստանի միջեւ արդէն առեւտրական կապեր հաստատուած են, զուգահեռաբար աշխատանք կը տարուի փոխադրամիջոցային հաղորդակցութեան ձեւաւորման ուղղութեամբ:

Ըստ անոր, այս կարելիութիւնները յատուկ նշանակութիւն ունին Հայաստանի համար, որ դէպի ծով ուղղակի ելք չունի եւ շահագրգռուած է միջազգային առեւտուրի երթուղիներու ընդլայնումով:

«Հայաստան դէպի ծով ելք չունեցող երկիր է, իսկ մենք իրեն կ'առաջարկենք վերածուիլ շրջանի միւս պետութիւններուն կապուած երկրի եւ իրեն համար պիտի բանանք տարբեր փոխադրամիջոցային երթուղիներ», յայտնեց Հաճիեւ:

Իր կարգին, Ազրպէյճանի արտաքին գործոց նախարար Ճէյհուն Պայրամով Անգարայի մէջ, Թրքական պետութիւններու կազմակերպութեան պետութիւններու ղեկավարներու խորհուրդի վեհաժողովին յայտարարեց, որ Ազրպէյճան շրջանին մէջ իրականացուող ծրագիրներու աշխուժ մասնակից է:

Ան խօսեցաւ նաեւ Հայաստան-Ազրպէյճան զարգացումներուն մասին՝ դիտել տալով, որ Ազրպէյճանի առաջարկած սկզբունքներուն հիման վրայ մշակուած խաղաղութեան համաձայնագիրի բնագիրը նախաստորագրուած է նախորդ տարի՝ ընդգծելով, որ համաձայնագիրը ստորագրելու համար Հայաստան պէտք է ձեռնարկէ անհրաժեշտ քաղաքական եւ իրաւական քայլերուն:

Պայրամովի համաձայն, «Ղարաբաղի եւ Արեւելեան Զանգեզուրի մէջ կ'իրականացուին լայնածաւալ վերականգնման եւ շինարարական աշխատանքներ, կը զարգացուի ենթակառուցուածքը», իսկ այդ տարածքներուն մէջ, ըստ անոր, շուրջ 100 հազար անձ կ'ապրի, կ'ուսանի եւ կ'աշխատի:

Անոր համաձայն, Թրքական պետութիւններու կազմակերպութեան աշխարհագրական դիրքը, տընտեսական ներուժն ու ուժանիւթի հարստութիւնները լայն կարելիութիւններ կը ստեղծեն միջազգային փոխադրութեան, առեւտուրի եւ ուժանիւթի անվտանգութեան մարզերուն մէջ անոր դերակատարութեան հետագայ ամրապնդման համար: «Միջին միջանցքի զարգացումը, Զանգեզուրի միջանցքի իրագործումը եւ մեր երկիրներուն միջեւ փոխադրամիջոցային կապերու ընդլայնումը պիտի մեծցնեն մեր տնտեսական կարելիութիւնները», նշեց Պայրամով:

Պայրամովի համաձայն, գլխաւոր նպատակը այդ կարելիութիւնները օգտագործելն է ոչ միայն տարանցման, այլ նաեւ փոխադարձ առեւտուրի, ճարտարուեստական համագործակցութեան եւ ներդրումներու զարգացման համար:

«ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՐԴԱՐ ԷԻՆ...»

Շարունակուած Ա. էջէն

«Ամենայն պատասխանատուութեամբ կ'ըսենք, թէ Քնեսեթի 26-րդ ընտրութիւնները պատշաճ կերպով տեղի ունեցան, եւ որեւէ բացառութիւն ներկայիս հետաքննութեան ենթակայ է: Ընտրութիւններու արդիւնքները կ'արտացոլեն ընտրողներու կամքը», յայտարարեց ան:

«Վերջերս ի յայտ եկան հետաքննութիւն պահանջող լուրջ կասկածներ՝ կապուած ընտրական հոլովոյթին վրայ ազդելու նպատակով օտարերկրեայ ուժերու կողմէ ֆինանսաւորման, եւ անոնք կրնան ապահովական բնոյթ ունենալ: Ինծի ներկայացուած տեղեկութեան հիման վրայ Ընդհանուր ապահովութեան ծառայութեան յանձնարարած եմ օրէնքին համաձայն հետաքննել այս կասկածները: Ինծի համար կարեւոր է յստակացնել կասկածները: Ընտրութիւններուն արդիւնքները վիճարկելու համար անհրաժեշտ են համոզիչ ապացոյցներ», աւելցուց Սոլպերկ:

«Հետաքննութիւնը ընթացքի մէջ է, կառավարութեան արդարադատական խորհրդատուն եւ առնչակից բոլոր կողմերը մասնակից են հետաքննութեան աշխատանքին, անոնք շարունակ տեղեակ կը պահուին հետաքննութեան ընթացքէն ու արդիւնքներէն», ըսաւ ան:

«Ներկայացուած կասկածները լուրջ են, եւ մենք զանոնք մանրակրկիտ կերպով պիտի ուսումնասիրենք, մինչեւ ճշմարտութեան հասնիլը: Միեւնոյն ժամանակ, սխալ է այն պնդումը, որ մեզի ներկայացուած ապացոյցները կրնան ազդել ընտրութիւններու բոլոր արդիւնքներուն վրայ: Իսրայէլի քաղաքացիները անցեալ երեքշաբթի օր մրցանշային թիւով քուէարկած են, եւ ատիկա պիտի յարգուի», յայտարարեց Ընտրական կեդրոնական յանձնախումբի նախագահը:

«Եաշար» կուսակցութեան ղեկավար Կատի Այզենքոթ յանձնարարեց սերտել փոքրամասնական կառավարութիւն մը կազմելու կարելիութիւնը, որ հիմնուած պիտի ըլլայ Միացեալ ցուցակի եւ հարեւտիմներու ծայրայեղ ուղղափառ «Միացեալ Թալմուտ» կուսակցութեան քուէարկութենէն ձեռնպահ մնալու վրայ, բացառութեամբ Միացեալ ցուցակէն Քնեսեթի անդամ Եոաւ Սեկալովիչի, որ պիտի աջակցի կառավարութեան, այս բոլորը այնպիսի բեմագրութեամբ, որ կ'արտօնէ յաղթահարել Պենիամին Նեթանիահուի ճամբարի ներկայ թուային առաւելութիւնը, սակայն այս ծրագիրը ընդդիմադիր ճամբարին մէջ խոչընդոտներու կը բախի: Այս մասին հաղորդեց իսրայէլեան «Ետիոթ Ահրոնոթ» օրաթերթը:

Այզենքոթ արտօնած է ուսումնասիրել այս ընտրանքը, որ Միացեալ ցուցակին հետ բանակցութիւններ չի ներառեր, սակայն կը հիմնուի այն նախատեսութեան վրայ, որ այդ ցուցակը կառավարութեան կազմութեան դէմ պիտի չըլլայ, որովհետեւ ցուցակի պետ երեսփոխան Ահմետ Թիպի յայտարարեց, թէ Նեթանիահուի կառավարութեան տապալման կը ձըգտի:

Իսրայէլի նախկին վարչապետ, Միասնաբար կուսակցութեան ղեկավար Նաֆթալի Պենեթ յայտարարեց, թէ Իսրայէլի նախագահ Իսհակ Հերցոկի հետ հանդիպումի ընթացքին պիտի յանձնարարէ Եաշար կուսակցութեան ղեկավար Կատի Այզենքոթին վըստահիլ յաջորդ կառավարութեան կազմութիւնը՝ նշելով, որ իր այս որոշումին մասին տեղեակ պահած է Այզենքոթը:

Իսրայէլեան պետական պատկերասփիւռի կայանը հաղորդեց, որ Իսրայէլը մեր տունն է կուսակցութեան ղեկավար Աւիկտոր Լիպըրման իր կարգին Այզենքոթը պիտի առաջադրէ վարչապետի պաշտօնին, իսկ ընդդիմութեան եւ Ապագայ կայ կուսակցութեան ղեկավար Եայիր Լափիտը Քնեսեթի նախագահի պաշտօնին:

ԹՐԱՄՓ. «ԿԸ ՁԱՆԱՆՔ ԻՐԱՆԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԵՐԸ ...»

Շարունակուած Ա. էջէն

Ան ըսաւ, որ ամերիկեան ուժերը իրանեան հիւլէական կարողութիւնները հարուածելու համար «Պի-2» ռըմբաձիգներ օգտագործեց, եւ Թեհրան «տակաւին իր կրած վնասին տարողութեան չի գիտակցիր»:

Ըստ Թրամփի, Իրանի հետ հիւլէական համաձայնութիւնը «շատ վատ է»՝ աւելցնելով, որ եթէ անկէ չհեռանար, Իրանը հիմա հիւլէական զէնք ունեցած կ'ըլլար:

Ան ըսաւ, որ քարիւղի գինի բարձրացումը «չնչին գին է, բաղդատմամբ Միացեալ Նահանգներու եւ աշխարհի անվտանգութեան երաշխաւորման»՝ նշելով, որ իր երկրին Վենեզուելայի մէջ իրագործած ձեռքբերումները միայն Իրանի վրայ պատերազմի գինին տասնապատիկին հաւասար են:

«Կը ջանանք Իրանի մէջ կեանքերը փրկել, սակայն կրնանք որոշ փուլի ստիպուիլ անոր ծանր հարուած հասցնել», նշեց Թրամփ:

Իրանի արտաքին գործոց նախարարութեան բանբեր Իսմայիլ Պաղայի յայտնեց. «Իրանի Ազգային անվտանգութեան գերագոյն խորհուրդի քարտուղար Մոհսեմ Ռիտայիի ուղղուած ամերիկեան նամակը նկատի ունենալով, անոր պատասխանելու ձեւը եւ այդ առնչութեամբ որդեգրուելիք ձեւաչափը պիտի հիմնուին երկրի գերագոյն շահերուն վրայ»:

«Իրանի եւ Միացեալ Նահանգներու միջեւ միջնորդներու ճամբով անուղղակի բոլոր քննարկումներն ու բանակցութիւններուն հիմքը Իրանին ներկայացուցած առաջարկն է, որ ներկայիս ամփոփուեցաւ, եւ զայն երկու օրուան մէջ ամբողջութեամբ գործադրելը կարելի դարձաւ», նշեց Պաղայի:

«Ժամանակամիջոցի մէջ այս ճկունութիւնը Իրանի իսլամական հանրապետութեան բարի կամեցողութիւնն ու շինիչ մօտեցումը կ'արտացոլէ: Այս ծրագիրի գործադրութիւնը, բանակցութիւններու սկիզբն ու հորմուզի նեղուցի անվտանգութեան արագ վերականգնումը ամբողջովին կախեալ են ամերիկեան կողմի վարմունքէն, որոշումներէն ու գործնական քայլերէն», ըսաւ ան:

«Մեր պայմաններն ու պահանջները տրամաբանական կերպով փոխանցեցինք ամերիկեան կողմին, եւ միակողմանի որեւէ յանձնառութիւն պիտի չընդունինք», յայտնեց Իրանի արտաքին գործոց նախարարութեան բանբերը՝ նշելով. «Իրանի արտաքին գործոց նախարարի օգնականին Տոհա այցելութեան նպատակը ամերիկեան կողմին հետ նամակներու փոխանակումն է»:

ԻՐԱՆԻ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ՝ 7 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ՞Ն

Բարձրաստիճան պաշտօնատար մը «Իսրայէլ Հայոմ»-ին յայտնեց, որ Սպիտակ տունը Իրանի վրայ յարձակում շղթայազերծելու հաւանականութեան վերաբերեալ որոշում տալուն կը մօտենայ:

Պաշտօնատարը իսրայէլեան օրաթերթին աւելցուց, որ դիւանագիտական լուծումի հասնելու փորձերուն պատճառով յարձակում գործելու վերաբերեալ տատամսում գոյութիւն ունի, սակայն նշեց, որ երկու կողմերուն միջեւ բացը տակաւին հսկայական է:

Դիւանագիտական աղբիւր մը «Աքսիոս»-ին յայտնեց, որ իրանեան պատուիրակութիւնը կիրակի առաւօտեան կանուխ ժամերուն հեռացած է Տոհայէն:

Աղբիւրը նշեց, որ Քաթարի հիւրընկալած բանակցութիւններուն ընթացքին դրական յառաջընթաց արձանագրուած է:

Դիւանագիտական աղբիւրը «Աքսիոս»-ին աւելցուց, որ միջնորդները կը շարունակեն տարակարծութիւններու բացը կամրջել ու Իրանի եւ Միացեալ Նահանգներու միջեւ մնացած մտավախութիւնները կարգաւորել:

Բրիտանական «Կարտիըն» օրաթերթը նշեց. «Բանագնացները Հորմուզի նեղուցի վերաբացման համար Իրան-Միացեալ Նահանգներ բանակցութիւններուն մէջ յոռեգոյնին կը պատրաստուին»:

Բրիտանական «Ֆայնենշըլ Թայմզ» օրաթերթը հաղորդեց. «Միացեալ Նահանգներու եւ Իրանի միջեւ այլ հակամարտութիւն մը կրնայ արեւմտեան Ասիայէն դուրս գտնուող ամերիկեան թիրախներ ներառել»:

Ամերիկացի պահպանողական լրագրող Թաքըր Քարլսըն յայտարարեց. «Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփի վարչակազմը, Իսրայէլի վարչապետ Պենիամին Նեթանիահուի ճնշումին տակ, կըրնայ Իրանի վրայ հիւլէական յարձակում գործելէ օրերու հեռաւորութեան վրայ ըլլալ, եւ թիրախը Իրանի կեդրոնը գտնուող Ֆարս լեռը կրնայ ըլլալ, ուր իսրայէլեան հետախուզութեան պնդումով իրանեան կառավարութիւնը վերականգնած է իւրանիումի հարըստացման ծրագիրը»՝ աւելցնելով, որ Թրամփ այդ առնչութեամբ որոշում մը կրնայ տալ 7 նոյեմբերին:

Միացեալ Նահանգներու նախագահը յայտարարեց, թէ Նեթանիահուի հետ ունեցած է հեռաձայնային լաւ հաղորդակցութիւն մը եւ անոր հետ քննարկած Իրանի հարցը:

Իսրայէլեան աղբիւր մը եւ ամերիկեան աղբիւր մը իսրայէլեան պատկերասփիւռի 12-րդ կայանին յայտնած են, որ Նեթանիահու Թրամփի վրայ ճնշում կը բանեցնէ, որպէսզի 3 նոյեմբերին միջանկեալ ընտրութիւններու աւարտէն անմիջապէս ետք Իրանի դէմ պատերազմը շարունակէ:

Ըստ պատկերասփիւռի կայանին, Նեթանիահու «ներկայիս ընթացող բանակցութիւններէն մտահոգ է»:

ԵՒ. «ՉԻՆԱՍՏԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ՏԻՐՈՂ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՆԴԱՐՏԵՑՆԵԼՈՒ»

Չինաստանի արտաքին գործոց նախարար Ուանկ Եի Փեքինի մէջ ընդունեց Իրանի Ազգային անվտանգութեան գերագոյն խորհուրդի ընդհանուր քարտուղարի տեղակալ Ալի Պաքրի Քանին: Հանդիպումէն ետք Եի նշեց. «Միջին Արեւելքի շրջանին մէջ պատերազմը կ'երկարի եւ անոր հետեւանքները կ'ընդլայնին, եւ երկխօսութիւնն ու բանակցութիւնները տագնապի լուծման միակ ուղին են»:

«Բոլոր կողմերը պէտք է նոյն ուղղութեամբ գործեն՝ մեկնելով ժողովուրդներուն ու պատմութեան նկատմամբ իրենց պատասխանատուութենէն, եւ ողջախոհ ու գործնապաշտ կերպով կեդրոնական քաղաքական լուծումի վրայ՝ զինուորական ճակատումին վերադառնալու փոխարէն», նշեց չինական դիւանագիտութեան պետը:

Եի յայտարարեց. «Չինաստանը պատրաստ է, մեկնելով Չինաստանի նախագահ Շի Ճինփինկի կատարած նախաձեռնութիւններէն ու դիրքորոշումներէն, հանդարտեցնելու Միջին Արեւելքի մէջ տիրող կացութիւնը, շարունակելու տարբեր կողմերու հետ աշխատանքը եւ շրջանին մէջ խաղաղութեան վերականգնման համար ջանքեր թափելու»:

«Չինաստանը կ'աջակցի Իրանին՝ անոր գերիշխանութեան ու անվտանգութեան պահպանման մէջ», ըսաւ ան՝ իր երկրին պատրաստակամութիւնը յայտնելով երկկողմանի յարաբերութիւնները զարգացնելու:

Քանի իր կարգին ներկայացուց շըրջանային զարգացումներուն վերաբերեալ Իրանի տեսակէտն ու դիրքորոշումները՝ շեշտելով, որ իր երկիրը վճռական կերպով պիտի շարունակէ իր անվտանգութիւնը, գերիշխանութիւնն ու հողային ամբողջականութիւնը պաշտպանել եւ դէմ դնել տիրակալութեան ու սպառնալիքներուն՝ միեւնոյն ժամանակ պատրաստակամ ըլլալով տարբեր կողմերուն հետ կապ հաստատելու եւ բանակցելու, ինչպէս նաեւ ազդու կերպով աշխատելով շրջանին մէջ խաղաղութեան ու կայունութեան հաստատման համար:

Ան յոյս յայտնեց, որ Փեքին աւելի մեծ դեր կը ստանձնէ միջազգային եւ շրջանային մակարդակներու վրայ խաղաղութեան հաստատման մէջ:

Քանի շեշտեց Իրանի պատրաստակամութիւնը՝ Չինաստանի հետ յարաբերութիւններու կայուն զարգացման եւ միջազգային ու բազմակողմ ծիրի մէջ համագործակցութիւնը ամրապնդելու առումով:

ԱՅՍՕՐ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ...

Շարունակուած Ա. էջէն

«Նիւ Եորք Թայմզ» օրաթերթին կատարած վերջին հարցախոյզը ցոյց տուաւ, թէ դեմոկրատականները Միչիկընն, Թեքսաս, Քանսաս, Մէյն եւ Օհայիօ նահանգներու ծերակուտական ընտրապայքարին մէջ յառաջատար են եւ Ալասքայի մէջ առաւելութիւն կը վայելեն, իսկ Այոայի մէջ հանրապետականներուն հետ հաւասար են:

Օրաթերթը նշեց, որ հարցախոյզին արդիւնքը վերջին օրերուն «դեմոկրատական մագլցում» մը ցոյց կու տայ, սակայն նաեւ հարցականի տակ առաւ այս իրողութեան հաւաստիութիւնը, որովհետեւ նախկին ընտրութիւններուն ընթացքին այսպիսի հարցախոյզներ ոչ միշտ ճշգրիտ դուրս եկած են:

«Նիւ Եորք Թայմզ»-ի վերջին հարցախոյզը ցոյց կու տայ, թէ Միչիկընէն ծերակուտական աթոռի դեմոկրատական թեկնածու Ապտ Սայետ հանգիստ առաւելութիւն կը վայելէ իր հանրապետական մրցակից Մայք Ռաճընրզի վրայ:

Այլ հարցախոյզներ ցոյց կու տան, թէ դեմոկրատականները հանգիստ առաւելութեամբ պիտի յաղթեն Ներկայացուցիչներու տան ընտրութիւններուն, սակայն Ծերակոյտի ընտրութիւններուն հանրապետականներուն եւ դեմոկրատականներու արդիւնքները կը մնան իրարու շատ մօտիկ:

ԱԶԴԱԿ հեռ: (01) 258526 - 260115 - 241274 ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՄՈՒՏ AZTAG TEL.: (01)258526 - 260115 - 241274 - E-mail: info@aztagdaily.com FAX: (01) 258529 - P.O.BOX: 80860 BOURJ HAMMOUD ازتاك: هاتف: ٢٥٨٥٢٦ - ٢٦٠١١٥ (٠١) فاكس: ٢٥٨٥٢٩ (٠١) - ص.ب: ٨٠٨٦٠ برج حمّود